

**МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ ЗҮЙ,
ДОТООД ХЭРГИЙН САЙД**

Засгийн газрын V байр, Б.Ширэндэвийн гудамж 8/4,
Чингэлтэй дүүрэг, Улаанбаатар хот, 15160
Утас/Факс: (976-51) 26 75 33,
Цахим шуудан: info@mojha.gov.mn,
Цахим хуудас: www.mojha.gov.mn

2021. 12. 17 № 1/5399
танай 2021. 12. 10 -ны № 1/3302 -т

**ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН
ХАМГААЛЛЫН САЙД А.АРИУНЗАЯА
ТАНАА**

Эрүүл мэндийн сайд, Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайдын хамтарсан “Даатгуулагч (иргэн)-ийн хөдөлмөрийн чадвар алдалтыг тогтооход баримтлах өвчний жагсаалт, хөдөлмөрийн чадвар алдалтын хувь хэмжээ, хугацааг шинэчлэн шинэчлэн батлах тухай” 2021 оны А/758/А/197 дугаар тушаалыг Захиргааны ерөнхий хуулийн дагуу хянан үзээд Захиргааны хэм хэмжээний актын улсын нэгдсэн бүртгэлийн⁵³⁹⁶ дугаарт бүртгэснийг үүгээр мэдэгдье.

Х.НЯМБААТАР

А5_Файл_2021
151615374

Захиргааны хэм хэмжээний
актын улсын нэгдсэн санд
2021 оны 12 сарын 17-ны
өдрийн 5596 дугаарт бүртгээ.

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЙД,
ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН
САЙДЫН ХАМТАРСАН ТУШААЛ

2021 оны 12 дугаар
сарын 09-ны өдөр

Дугаар А/758/ А/197

Улаанбаатар
хот

Даатгуулагч (иргэн)-ийн хөдөлмөрийн чадвар алдалтыг тогтооход баримтлах өвчний жагсаалт, хөдөлмөрийн чадвар алдалтын хувь хэмжээ, хугацааг шинэчлэн батлах тухай

Нийгмийн даатгалын тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэг, Нийгмийн даатгалын сангаас олгох үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөрийн тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Даатгуулагч (иргэн)-ийн хөдөлмөрийн чадвар алдалтыг тогтооход баримтлах "Ердийн өвчний жагсаалт, хувь хэмжээ, хугацаа"-г нэгдүгээр хавсралтаар, "Мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний жагсаалт, хувь хэмжээ, хугацаа"-г хоёрдугаар хавсралтаар тус тус баталсугай.

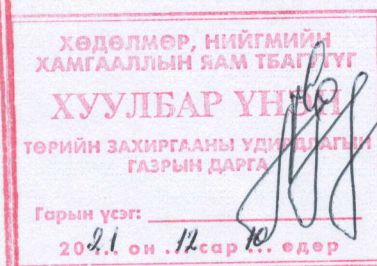
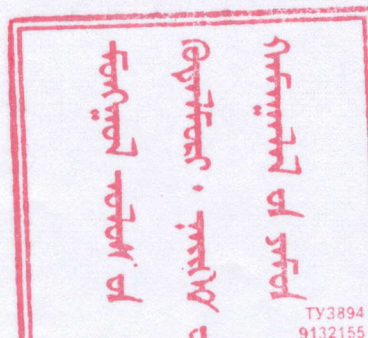
2. Энэ тушаалыг мөрдөж ажиллахыг Эмнэлэг хөдөлмөрийн магадлах төв, салбар, орон нутгийн комисс, эмнэлгийн байгууллагын Эмнэлэг хяналтын комисст тус тус үүрэг болгосугай.

3. Энэ тушаалыг хэрэгжүүлэх талаар Эмнэлэг хөдөлмөрийн магадлах комисс, Эмнэлэг хяналтын комисс, холбогдох эмч, мэргэжилтнүүдэд сургалт зохион байгуулах, мэргэжил арга зүйгээр хангах, даатгуулагч (иргэн)-д мэдээлэл өгч, сурталчилж ажиллахыг Эрүүл мэндийн яамны Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний газар /Б.Буянтогтох/, Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар /Д.Зоригт/, Нийгмийн даатгалын ерөнхий газрын дэргэдэх Эмнэлэг хөдөлмөрийн магадлах төв комисс /П.Мөнхтулга/-т тус тус даалгасугай.

4. Өвчний жагсаалтаас хасагдсан эсхүл өөрчлөгдсөн өвчний заалтаар урьд нь хөдөлмөрийн чадвар алдалтын хувь, хугацаа тогтоолгосон, эмнэлэг хөдөлмөрийн магадлах комиссын хүчин төгөлдөр шийдвэртэй даатгуулагч (иргэн)-ийн хөдөлмөрийн чадвар алдалтын хувь, хугацааг урьд байснаар үргэлжлүүлэн мөрдсүгэй.

5. Энэхүү тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Эрүүл мэндийн яамны Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газар /С.Төгсдэлгэр/, Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамны Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газар /Д.Чинзориг/-т тус тус даалгасугай.

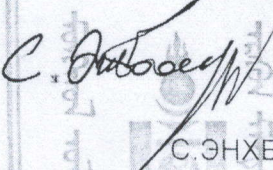
6. Энэхүү тушаалыг 2022 оны 04 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн мөрдсүгэй.

ТУ3894
9132155

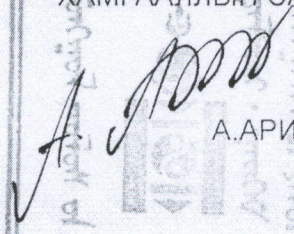
7. Энэ тушаал батлагдсантай холбогдуулан Эрүүл мэндийн сайд, Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайдын 2017 оны А/39, А/12 дугаар хамтарсан тушаалыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЙД

С.ЭНХБОЛД

ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН
ХАМГААЛЛЫН САЙД

А.АРИУНЗАЯА

ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН
ХАМГААЛЛЫН ЯАМ ТБАНГУУГ

ТУ3894
9132155
111927787

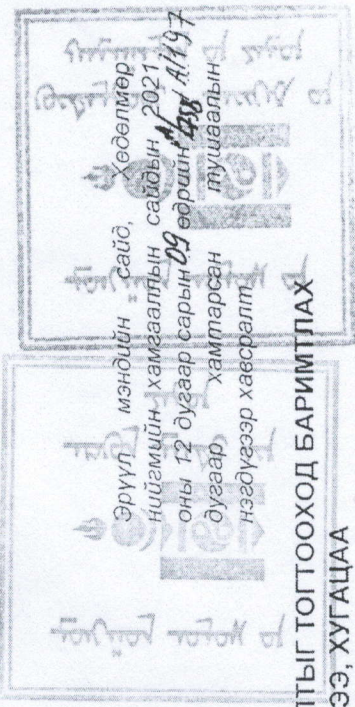
ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН
ХАМГААЛЛЫН ЯАМ ТБАНГУУГ

ХУУЛБАР ҮЙС

ТӨРИЙН ЗАХИРГААНЫ УЛСРДААХЫН
ГАЗРЫН ДАРГА

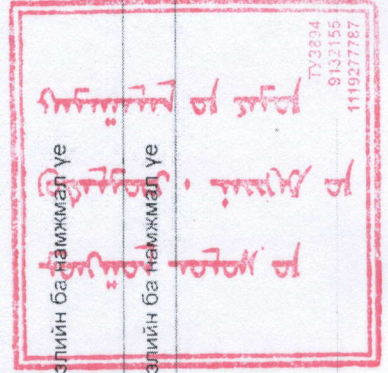
Гарын үсэг: _____

2017 он 12 сар 10 өдөр

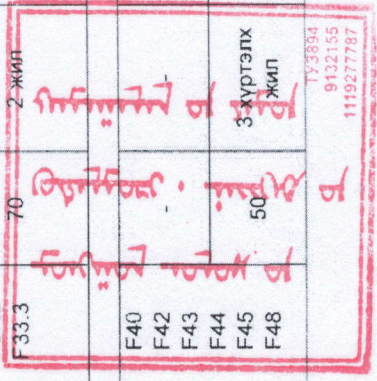

**ДААТГУУЛАГЧ (ИРГЭН)-ИЙН ХӨДӨЛМӨРИЙН ЧАДВАР АЛДАЛТЫГ ТОГТООХОД БАРИМТЛАХ
ЕРДИЙН ӨВЧНИЙ ЖАГСААЛТ, ХУВЬ ХЭМЖЭЭ, ХУГАЦАА**

№	Өвчний нэр	Үе шат	Өвчний код	Хувь хэмжээ	Хугацаа	Хөдөлмөрийн нөхцөл солих, ажлын цаг хорогдуулах эсэх
1. ХАЛДВАРТ ӨВЧИН						
Амьсгалын эрхтний сүрьеэ						
1.1	А. Амьсгалын эрхтний сүрьеэгийн хүнд, хүндэвтэр хэлбэр зүрх судасны дутагдлын II, III үед. Б. Уушги болон бусад эрхтэнд сүрьеэ өвчний улмаас мэс засал хийлгэсэн	Сэдэрлийн ба намжмал үе	A15 A15	80 70	2 жил 2 жил хүртэлх	
Уушгины бус эрхтний сүрьеэ						
1.2	Сүрьеэгийн мэнэн идэвхтэй үедээ ба өвчилсний дараах үед тэнцвэр, хараа, сонсгол, хөдөлгөөний эрхтний үлдэц өөрчлөлтийн аль нэг илэрсэн	Сэдэрлийн ба намжмал үе	A17	80	2 жил	
1.3	А. Өвдөг, тунх, тохой, мөрний үеийн сүрьеэгийн хүндрэлийн улмаас үеийн хөдөлгөөн бүр мөсөн буюу 2/3 нь хязгаарлагдсан бол	Сэдэрлийн ба намжмал үе	A18	70	2 жил	
	Б. Нурууны сүрьеэ (хүзүү, сээр, бүсэлхий, ууцны нугалам)-ын улмаас нурууны үеийн хөдөлгөөн 2/3-оос дээш хязгаарлагдаж хөдөлгөөнгүй болсон, аль нэг мөчинд саажилт үүссэн бол	Сэдэрлийн ба намжмал үе	A18	70	2 жил	
Эмзэнд тэсвэртэй сүрьеэ						
1.4	А. Амьсгалын ба бусад эрхтний эмзэнд тэсвэртэй сүрьеэ /ЭТС/-ийн улмаас эмчлэгдэж байгаа болон эмчлэгээний дараах үе	Сэдэрлийн ба намжмал үе	A15 A16 A17 A18 A19	80	2 жил	
1.5	Б. Амьсгалын болон бусад эрхтний маш олон эмзэнд тэсвэртэй сүрьеэгийн /МОЭТС/ бүх тохиолдол	Сэдэрлийн ба намжмал үе	A15-A19	90	5 жил	

Байнга дэмийрэх эмгэг	б/Солиорол (системчлэгдсэн дэмийрэл)-ын тод илэрч байгаа боловч засрал сайжралд ордог бол в/Солиорол (системчлэгдсэн дэмийрэл)-ын тод илэрч байгаа боловч засрал сайжралд ордоггүй бол г/Өвчний төгсгөлийн үе буюу солиорол (системчлэгдсэн дэмийрэл) тод илэрч бие даан амьдрах чадваргүй, бусдын хараа хяналт, асрамж шаардлагатай бол	70	2 жил	
Шизоаффектив эмгэг				
2.9 Шизоаффектив эмгэгийн сэтгэл хөөрөх, гутрах, холимог хэлбэр	а/Шизоаффектив эмгэгийн солиорол (сэтгэл цочирдол, хий үзэгдэл, дэмийрэл, кататоник) бүхий сэтгэл хөөрөх, гутрах, холимог шинжүүд дахин давтагдан илэрч буй бол б/Шизоаффектив эмгэгийн солиорол (сэтгэл цочирдол, хий үзэгдэл, дэмийрэл, кататоник) бүхий сэтгэл хөөрөх, гутрах, холимог шинжүүд ээлжлэн тасралтгүй илэрч буй бол	60	1 жил	
Сэтгэл цочирдлын хоёр туйлт эмгэг				
2.10 Солиорлын шинж тэмдэгтэй сэтгэл хөөрөл, гутрал, холимог шинж бүхий хоёр туйлт сэтгэл цочирдох эмгэг, сэтгэл гутрах дахилтат үечилсэн эмгэг	а/Сэтгэл цочирдлын хоёр туйлт (сэтгэл хөөрөл, сэтгэл гутрал, холимог шинж) сэтгэл гутралын дахилтат эмгэг 6 сараас дээш хугацаанд дахиж буй бол б/Сэтгэл цочирдлын хоёр туйлт (сэтгэл хөөрөл, сэтгэл гутрал, холимог шинж) сэтгэл гутралын дахилтат эмгэг 6 сараас доош хугацаанд дахиж, олон жилээр үргэлжилж буй бол	60	1 жил	
Стресстэй холбоотой неврозын болон биеийн хэлбэрийн эмгэгүүд				
2.11 Айдаст сэтгэл түгших, үл ялиг зовлонт үзэгдлийн, дасан зохицохуйн, диссоциатив, биеийн хэлбэрийн, мэдрэл сульдах эмгэгүүд	а/Эмчилгээний үр дүнд сайжрал авдаг боловч мэргэжлийн ажлаа хийх боломжгүй болсон бол б/Эмчилгээний үр дүнд сайжрал авахгүй, хоёр жилээс дээш хугацаагаар үргэлжилсэн, ужиг явцтай бол	70	2 жил	Хөдөлмөрийн нөхцөл солих

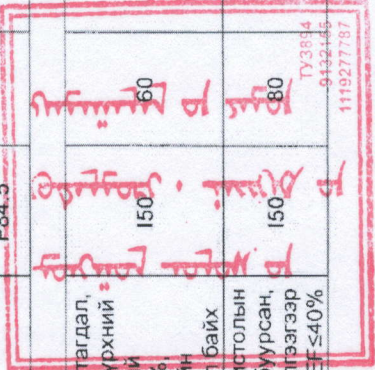

Насанд хүрэгчдийн бие хүний зан үйлийн эмгэгүүд

2.12	Бие хүний паранойд, шизойд, диссоциатив, сэтгэлийн хөдөлгөөний тогтворгүй, истерийн, ананкаст, хараат, холимог ба бусад эмгэг	Бие хүний эмгэгүүд эзэнгишл алдагдалт 4-6 сар үргэлжилсэн тохиолдолд	F60.0 F60.1 F60.2 F60.3 F60.4 F60.5 F60.7 F61.0	50	1 жил
Оюуны хомсдолын эмгэг					
2.13	Оюуны хөнгөн хомсдол	Оюуны хөнгөн хомсдол (IQ-50-69)/Насанд хүрсэн хүний сэтгэл зүйн нас 9-12 насны хүүхдийнхтэй ижил түвшний хөгжилтэй/	F70	60	1 жил
2.14	Оюуны хүндэвтэр хомсдол	Оюуны хүндэвтэр хомсдол (IQ 35-49) /Насанд хүрсэн хүний сэтгэл зүйн нас 6-9 насны хүүхдийнхтэй ижил түвшний хөгжилтэй/	F71	70	2 жил
2.15	Оюуны хүнд хомсдол	Оюуны хүнд хомсдол (IQ 20-34) /Насанд хүрсэн хүний сэтгэл зүйн нас 3-6 насны хүүхдийнхтэй ижил түвшний хөгжилтэй/	F72	80	Хугацаагүй
2.16	Оюуны гүнзгий хомсдол	Оюуны гүнзгий хомсдол (IQ 20 хуртал) /Насанд хүрсэн хүний сэтгэл зүйн нас 3 наснаас бага хүүхдийнхтэй ижил түвшний хөгжилтэй/, байнгын гардан асаргаа шаардлагатай бол	F73	90	Хугацаагүй
2.17	Аутизмын хүрээний эмгэгүүд	Нийгмийн харилцаанд оролцох чадвар сул, бусдын хараа хяналт, асрамж шаардлагатай бол	F84.0 F84.2 F84.5	80	2 жил

3. ДОТРЫН ӨВЧНҮҮД

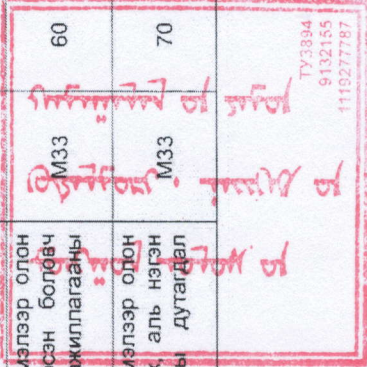
3.1	Зүрхний архаг дутагдал (атеросклероз, зүрхний шигдээс, кардиомиопати, артерийн гипертензи, хэрэх, зүрхний төрөлхийн ба бусад олдмол эмгэг хамаарна)	а/ЗАД-ын "С" шат, диастолын дутагдал, ачаалал даах чадвар буурсан, зүрхний хэт авиан шинжилгээгээр зүрхний бүтцийн өөрчлөлттэй EF=41-49% A/E<0.9 ба натри хөөгч пептидийн сорилоор NT-pro BNP >450 пг/мл байх	150	60	1 жил
		б/ЗАД-ын "D" шат, ЦЭД IV сифтолын дутагдал ачаалал даах чадвар буурсан, зүрхний хэт авиан шинжилгээгээр зүрхний бүтцийн өөрчлөлттэй EF≤40%	150	80	2 жил

			б/Электростимулятор дараах үе тавигдсаны	144 145 146 147 148 149 Z45 Z95	50	1 хүртэлх жил	
3.6	Халдварт эндокардит		Тархи, зүрх бөөр дэлүүнд хүндрэл өгсөн	I33	60	1 жил	
3.7	Зүрхний төрөлхийн ба олдмол гэжиг		а/Ачааллын хөхрөлттэй; баруунаас зүүн тийш цусны урсгал илэрсэн, ачаалал ≤ 5 MET Q20 Q28 Q20 Q28 б/Насанд хүрэгсдийн төрөлхийн гэжиг засах мэс заслын эмчилгээний дараа (PASP<45 мм.муб) I05 I09 T82 в/Хиймэл хавхлага суулгах мэс заслын эмчилгээний дараа I27 I27 б/PASP=45-59мм МУБ б/PASP≥ 60 мм МУБ Хүнд зэргийн хавхлага солих мэс заслын эмчилгээ хийлгэх заалттай тохиолдолд I34 а/Хууралтгүй цүлхэн I71 I72 б/Хууралттай цүлхэн I71 I72 а/Гүний судасны эмгэг нь босох, суух, өргөх, түлхэх зэрэг ажил хөдөлмөртэй холбоотой үйл ажиллагааны алдагдал үүсгэх I83 б/Хөлийн гүний венийн судасны эмгэг багадаа 3 сараас доошгүй хугацаагаар үргэлжилсэн, хөлд байнгын хаван, тэжээлийн өөрчлөлттэй, зааны желний шинж илэрсэн I83 в/Мөчдийн судасны хагалгааны дараах үе I83 г/Хөл эсвэл гарын хурууны үзүүр үхжиж эхлэх үе I83	50	1 хүртэлх жил 1 жил 1 жил 1 жил 1 жил 1 жил 2 жил 2 жил 1 жил 1 жил 2 жил		
3.8	Уушгины артерийн анхдагч, хоёрдогч даралт ихсэлт						
3.9	Хоёр хавтаст хавхлагын үнжилт						
3.10	Гол судас, том салааны цүлхэн						
3.11	Захын судасны эмгэг						

ТУЗЭЭЛ
 9132155
 1119277787

	Ревматологийн өвчнүүд	Д/Энэ өвчнөөр хөл эсвэл гар аль нэг түвшинд тайруулсан	183	80	Хугацаагүй
3.12	Тогтолцооны улаан чонон яр	а/Өндөр идэвхжилтэй, түгмэлээр олон эрхтэн тогтолцоог гэмтээсэн боловч аль нэг эрхтний үйл ажиллагааны дутагдал илрээгүй б/Өндөр идэвхжилтэй, түгмэлээр олон эрхтэн тогтолцоог гэмтээж, аль нэгэн эрхтний үйл ажиллагааны дутагдал илэрсэн байх	M32	60	1 жил
3.13	Ревматоид артрит	а/Өндөр идэвхжилтэй, олон үеий үйл ажиллагаа алдагдсан, хөдөлгөөний үйл ажиллагааны алдагдал II-III зэрэг б/Өндөр идэвхжилтэй, хөдөлгөөний үйл ажиллагааны алдагдал IV зэрэг эсвэл түгмэлээр эрхтэн тогтолцоог гэмтээсэн ба аль нэг эрхтний үйл ажиллагааны дутагдал илэрсэн	M05 M06	60	1 жил
3.14	Васкулит	а/Өндөр идэвхжилтэй, түгмэлээр олон эрхтэн тогтолцоог гэмтээсэн боловч аль нэг эрхтний үйл ажиллагааны дутагдал илрээгүй б/Өндөр идэвхжилтэй, түгмэлээр олон эрхтэн тогтолцоог гэмтээж, аль нэгэн эрхтний үйл ажиллагааны дутагдал илэрсэн байх	L95	60	1 жил
3.15	Тогтолцооны хатуурал	а/Өндөр идэвхжилтэй, түгмэлээр олон эрхтэн тогтолцоог гэмтээсэн боловч аль нэг эрхтний үйл ажиллагааны дутагдал илрээгүй б/Өндөр идэвхжилтэй, түгмэлээр олон эрхтэн тогтолцоог гэмтээж, аль нэгэн эрхтний үйл ажиллагааны дутагдал илэрсэн байх	M34	60	1 жил
3.16	Дерматомиозит, полимиозит	а/Өндөр идэвхжилтэй, түгмэлээр олон эрхтэн тогтолцоог гэмтээсэн боловч аль нэг эрхтний үйл ажиллагааны дутагдал илрээгүй б/Өндөр идэвхжилтэй, түгмэлээр олон эрхтэн тогтолцоог гэмтээж, аль нэгэн эрхтний үйл ажиллагааны дутагдал илэрсэн байх	M33	60	1 жил
				70	Хугацаагүй

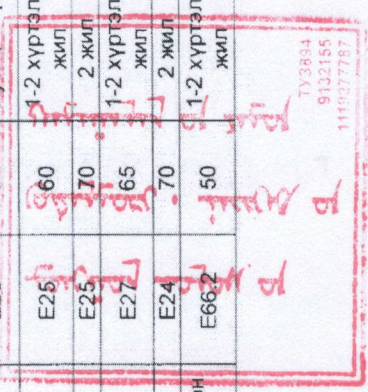
3.27	Гуурсан хоолойн багтраа	а/Дунд зэрэг, амьсгалын дутагдлын I-II зэрэг, хөдөлгөөний хязгаарлалт I зэрэг	J45 J46	50	1 жил	
		б/Хүнд зэрэг, амьсгалын дутагдлын II-III зэрэг, зүрхний дутагдлын "B", "C" үе шат, гормон эмчилгээний гаж нөлөөний улмаас дотоод шүүрлийн тогтолцооны үйл ажиллагаа алдагдах (чихрийн шижин, бөөрний дээд булчирхайн дутагдал)	J45 J46	70	2 жил	
3.28	Уушигны архаг бөглөрөлт өвчин	в/Маш хүнд зэрэг, эмчилгээний үр дүн муу, амьсгалын дутагдлын III зэрэг, зүрхний архаг дутагдлын "D" үе шат, бусад эрхтний талаас органик өөрчлөлт илэрсэн, өөртөө үйлчлэх чадвар алдагдах	J45 J46	80	2 жил	
		а/Амьсгалын дутагдал I зэрэг, зүрхний архаг дутагдлын "B" үе шат, Спирографи: FEV1 50-79%. FEV1/FVC < 0.7, ЭхоКГ: зүрхний баруун ховдлын агших чадвар дунд зэрэг буурч уушгины гемодинамик алдагдах	J44	-	-	-
3.29	Улаан хоолойн сорвижилт нарийсал, ахалази зэнэгшил алдагдсан үе	б/Амьсгалын дутагдал II зэрэг, цусны эргэлтийн дутагдал "C" үе шат Спирографи: FEV1 31-49%. FEV1/FVC < 0.7 ЭхоКГ: зүрхний баруун ховдлын агших чадвар буурч уушгины гемодинамик алдагдах	J44	70	2 жил	
		в/Амьсгалын дутагдлын III зэрэг, зүрхний архаг дутагдлын "D" үе шат, өөртөө үйлчлэх чадвар алдалт III зэрэг, Спирографи: FEV1 ≤ 30%. FEV1/FVC < 0.7, ЭхоКГ: баруун ховдлын агших чадвар буурч уушгины гемодинамик алдагдах	J44	80	2 жил	
Хоол боловсруулах эрхтний эмгэг						
3.29	Улаан хоолойн сорвижилт нарийсал, ахалази зэнэгшил алдагдсан үе	а/Кроны өвчний хүнд хэлбэр	K22	50	2 жил	
		б/Будуун гэдэсний шархлаат үрэвслийн хүнд хэлбэр	K50	70	2 жил	
3.30	Нарийн бүдүүн гэдэсний эмгэг	в/Нарийн гэдэсний архаг эмгэг	K51	70	2 жил	
		тэжээлийн хүнд дуталтай, глютеныйн энтеропати, зозинофилт энтеропати, туяа эмчилгээний дараах энтеропати	K90.9 K90 K52	70	2 жил	

ТУЗ894
 9132155
 111927797

3.31	Нойр булчирхайн архаг үрэвслийн дахилтат болон өвдөлттэй хэлбэр	а/Хепатитийн В, Делта вирусийн шалтгаант архаг үрэвслийн үед Пег-Интерферон эмчилгээ хийх хугацаанд б/Элэгний цирроз Чайльд-Пьюгийн ангиллаар "А" зэрэг в/Элэгний цирроз Чайльд-Пьюгийн ангиллаар "В" зэрэг г/Элэгний цирроз Чайльд-Пьюгийн ангиллаар "С" зэрэг д/Порфирины эмгэг, хожуу үеийн арьс, элэгний хэлбэр е/Аутоиммун элэгний эмгэг (аутоиммун гепатит, билиар цирроз гэх мэт бусад эрхтэн тогтолцооны өөрчлөлт илэрсэн байх)	К86 В18 К74 К74 К74 Е80.1 Е80.2 К75.4	50 80 50 70 80 50 80	1 хүртэлх жил 2 жил 1 жил 2 жил Хугацаагүй 1 жил 2 жил
Бөөрний эмгэгүүд					
3.33	Бөөрний түүдгэнцэрийн өвчин	а/Архаг гломерулонефрит (цустай шээх хэлбэр), бөөрний биопсийн заалтад нийцсэн үед бөөрний эдийн шинжилгээг хийж онош баталгаажсан байх б/Архаг анхдагч болон хоёрдогч гломерулонефрит (нефроз, даралт ихсэх, холимог хэлбэр) Бөөрний судасны төрөлхийн болон олдмол гаж хөгжил, судас дарагдлаас болсон артерийн даралт ихдэлт Хоёрдогч нефропати (нефроз, даралт ихсэх, сүвгэнцэрийн дутагдлын хам шинжтэй хэлбэр)	Н02 Н03 Н04 Н05 И15.0 Н07 Н08 Н17	50 70 50 70 50	1 жил 2 жил 2 хүртэлх жил 2 жил 1 хүртэлх жил
3.34	Бөөрний судасны эмгэг				
3.35	Төрөлхийн болон эрхтэн тогтолцооны өвчин эмгэгийн үед илрэх нефропати				
3.36	Бөөрний дутагдал	а/Цочмог дутагдлын дараах байдал б/Бөөрний архаг дутагдал IIIБ үе /түүдгэнцэрийн шүүлтийн хурд 45-30 мл/мин/ в/Бөөрний архаг дутагдал IV, V үе /түүдгэнцэрийн шүүлтийн хурд 30 мл/мин/-ээс буурсан үед	Н18.3 Н18.4 Н18.5	70 80	2 жил Хугацаагүй
Дотоод шүүрлийн өвчнүүд					
3.37	Чихрийн шижин хэв шинж 2, хүнд зэргийн эзнэгшил алдагдалтай		Е10.0 Е11.1	60	1 хүртэлх жил

Тусгай
9132155
111927797

3.38	Цихрийн шижин хэв шинж 1, архаг эзнэгшил алдагдалтай, өсөлтийн хоцрогдолтой эсвэл өсөлтийн хоцрогдолгүй	а/Жижиг судасны хүндрэлтэй (ретинопати, нефропати, невропатийн аль нэг шинж илэрсэн бол) б/Том судасны хүндрэлтэй (зүрхний шигдээс, тархины цус харвалт, захын артерийн судасны бөглөрөлттэй) в/Том ба жижиг судасны хүндрэлийн улмаас (хараа бүрэн алдсан, гемодиализад ордог эсвэл беер шилжүүлэн суулгах мэс засал хийлгэсэн, шаркогийн хөл үүссэн) эрхтэн тогтолцооны архаг дутагдалтай а/Бамбайн хордлогын дунд зэрэг, эзэнгшлийн бус үе б/Бамбайн хордлогын хүнд зэрэг, эзэнгшлийн бус үе в/Бамбайн хордлогын хүнд хэлбэр: нүдний хүнд хэлбэрийн офтальмопати ба зүрхний тогтвортой хэм алдагдал г/Бамбайн хордлогын хүнд хэлбэр: цусны эргэлтийн дутагдал д/Мэс заслын дараах хүндрэлтэй (кальцийн дутагдал гипопаратиреоз, N.resurgens саа) а/Хүнд хэлбэр буюу микседемийн хаван, перикардит б/Төрөлхийн хэлбэр оюуны болон биеийн хөгжлийн илэрхий хоцрогдолтой	E10 E11.2 E11.3 E11.4 E11.5 E11.6 E11.7 E11.7 E05 E05 E05 E05 E20 E03 E03 E23 E23	70 50 70 80 60 70 65 50 70 80 60 70	2 жил 1 жил 2 жил Хугацаагүй 1-2 хүртэлх жил 2 жил Хугацаагүй 1-2 хүртэлх жил 2 жил Хугацаагүй 2 жил 2 жил Хугацаагүй	Хөдөлмөрийн нөхцөл солих
3.39	Цихрийн шижингийн хожуу үеийн хүндрэлтэй					
3.40	Тархмал хордлогот бахуу					
3.41	Гипотиреоз					
3.42	Цихрийн бус шижингийн хүнд хэлбэр					
3.43	Өнчин тархины ба бусад шалтгаантай өсөлтийн дааврын дутагдал	а/Биеийн өндөр 131-140 см бол б/Биеийн өндөр 130 см буюу түүнээс доош бол	E25 E25 E25	60 70 65	1-2 хүртэлх жил 2 жил 1-2 хүртэлх жил	
3.44	Адреногениталь хам шинж	а/Энгийн эрших хэлбэр б/Давс хаях хэлбэр	E24 E66.2	70 50	2 жил 1-2 хүртэлх жил	
3.45	Бөөрний дээд булчирхайн архаг дутагдлын хүнд хэлбэр					
3.46	Иценко-Кушингийн өвчин ба хам шинжийн хүнд хэлбэр					
3.47	Таргалалт өвчний хүнд хэлбэр (Цусны эргэлтийн дутагдал, пиквикийн хам шинж зэрэг эрхтэн тогтолцооны дутагдал илэрсэн III зэргийн таргалалт)					

3.48	Пангипоптиутиаризм, гиперпаратиреодизм, феохромоцитома, гипералдостеронизм, пролактинома зэрэг ховор тохиолддог дотоод шүүрлийн эмгэгийн хүнд хэлбэр	E22	70	2 жил
Цусны өвчин:				
3.49	Аплазийн цус багадалт, миелодисплазийн хам шинж	D60 D61	80	2 жил
3.50	Цус задралын цус багадалт /Шөнийн шээсэнд гемоглобин гарах эмгэг, удамшлын микросфероцитоз, аутоиммун цус задрал, таласемия, гемоглобинопатия/	D59	70	2 жил
3.51	Гистоцитоз (Гошегийн өвчин, макрофагийн эмгэгүүд)	D76.1 D66 D67 D68	70	2 жил
3.52	Цус бүлэгнэлтийн эмгэг /Виллебрандын өвчин, гемофили А ба В/	D69.3	70	2 жил
3.53	Дархлалын шалтгаант ялтас цөөрөх эмгэг (иммун тромбоцитопени)	C91	100	2 жил
3.54	Цочмог лейкоми	C92 D75	80	2 жил
3.55	Миелопротифератив эмгэгүүд: Архаг миелолейкеми, миелофиброз, жинхэнэ тромбоцитеми, жинхэнэ полицитеми (эритреми)	C81	80	2 жил
3.56	Лимфопротифератив эмгэгүүд: (Ходжины бус лимфом, ходжины лимфом, лимфогрануломатоз, архаг лимфолейкеми)	C88 C90	80	2 жил
3.57	Парапротейнемийн эмгэг (Түгмэл миелома, плазмоцитома, вальденстромийн макроглобулинемия)	D69.3	70	2 жил
3.58	Төрөлхийн тромбоцитопатия	D45-D76 C81-C96	90	5 хүртэлх жил

5. НҮДНИЙ ӨВЧИН

5.1	Нэг нүдний хараа хэвийн (тохирсон шилээр 0,3 ба үүнээс сайн хараатай), нөгөө нүд нь сохор (0,05-аас дор хараатай)	H15 H16 H17 H18	50	1 жил
5.2	Зохих эмчилгээ хийлгэсний дараа тохирсон шилээр хоёр нүдний илүү сайн харж байгаа нүд 0,1-0,3 хараатай (ДЭМБ-ын тодорхойлолтоор дунд зэргийн сул хараат)	H19 H20 H21 H22	70	2 жил
5.3	а. Зохих эмчилгээ хийлгэсний дараа тохирсон шилээр хоёр нүдний илүү сайн харж байгаа нүд 0,05-0,09 хараатай (ДЭМБ-ын тодорхойлолтоор хүнд зэргийн сул хараат) б. Харааны талбай хоёр нүдэнд 20° хүртэл нарийссан (тевийн хараа нь хэвийн байсан ч) эсвэл "Глауком өвчний оношилгоо, эмчилгээ"-ний стандартын дагуу хоёр нүдний дунд зэргийн харааны талбайн алдагдалтай	H23 H24 H25 H26 H27 H28 H29 H30 H31 H32	80	2 жил
5.4	а. Зохих эмчилгээ хийлгэсний дараа тохирсон шилээр хоёр нүдний илүү сайн харж байгаа нүд 0,05-аас дор хараатай (ДЭМБ-ын тодорхойлолтоор сохор) б. Харааны талбай хоёр нүдэнд 10° хүртэл нарийссан (тевийн хараа нь хэвийн байсан ч) эсвэл "Глауком өвчний оношилгоо, эмчилгээ"-ний стандартын дагуу хоёр нүдний хүнд зэргийн харааны талбайн алдагдалтай	H33 H34 H35 H36 H37 H38 H39 H40 H41 H42 H43 H44 H45 H46 H47 H48 H53 H54	100	Хугацаагүй
5.5	Төрөлхийн өнгөт харааны гажигтай (хэвийн өнгөт хараа шаардагдах бүх төрлийн мэргэжил, тухайлбал жолооч, нисэгч, лаборант г.м)			Хөдөлмөрийн нөхцөл солих

6. ЧИХ, ХАМАР ХООЛЛОЙН ӨВЧИН

ТУ3684
9132155
111927787

6.1	Хоёр чихний сонсгол. Хэнгэргэн хальс нөхөх, дунд чихний нөхөн сэргээх мэс заслын дараа дуу дамжуулах хэлбэрээр сонсголын түвшин /41-45 дБ/ мэдрэл-мэдрэхүйн ба холимог хэлбэрт /41-55 дБ/ бууралттай, чих шуугилттай	H70 H71 H72	60	1 жил
6.2	Нэг чихний сонсгол. Дунд чихний нөхөн сэргээх мэс заслын дараа дуу дамжуулах болон холимог хэлбэрээр сонсголын түвшин 51-ээс дээш дБ, чих шуугилт болон тэнцвэр алдалт хавсарсан, нөгөө чих нь мэдрэл-мэдрэхүйн /40-ээс дээш дБ/ сонсгол бууралттай, чих шуугих хам шинж хавсарсан	H71	50	2 жил
6.3	Дунд чихний гаралтай гавал-тархины идээт үрэвсэл, буглааны хүндрэлийн мэс заслын дараах байдалтай сонсгол муу, үг таних чадвар муу, чих шуугих, тэнцвэр алдагдах, уналт таталт, ой ухаан муудах	H70 G06	50	2 жил
6.4	Дахилтат дунд чихний нөхөн сэргээх мэс заслын дараах байдал. Нэг талын чих сонсгол мэдрэл-мэдрэхүйн /61дБ-ээс дээш/ бууралттай, нөгөө чих нь холимог болон мэдрэл-мэдрэхүйн /51-ээс дээш дБ/ сонсгол бууралттай, сонсгол муу, үг таних чадвар муу, чих шуугих, тэнцвэр алдагдах, хэл ярианд өөрчлөлт орсон	H71 H70	60	2 жил
6.5	Нэг талын чих сонсгол мэдрэл-мэдрэхүйн /81дБ-ээс дээш/ бууралттай, нөгөө чих нь холимог болон мэдрэл-мэдрэхүйн /41-ээс дээш дБ/ сонсгол бууралттай, үг таних чадвар муу, чих шуугих	H66 H70.8 H70.9 H71 H74	60	2 жил
6.6	Хоёр чихний сонсгол. Мэдрэл-мэдрэхүйн болон холимог хэлбэрийн хүнд зэргийн /71-90 дБ/ бууралттай, үг таних чадвар муу, чих шуугих (Зурх судасны эмгэгтэй болон бусад эрхтэн системийн хүнд эмгэгийн улмаас мэс заслын эсрэг заалттай)	H70.8 H71 H74 H74	80	3 жил
6.7	Олдмол дүлгий үед (2 чихний сонсгол 90 дБ-ээс дээш бууралттай бол) хэлтэй бол	H71 H74 H95	80	Хугацаагүй
6.8	Төрөлхийн таг дүлий (хэлгүй бол)	H91.3	100	Хугацаагүй
6.9	Нэг чихний гадна, дунд чихний төрөлхийн гажигтай бөгөөд нөгөө чих нь дамжуулах болон мэдрэл-мэдрэхүйн холимог хэлбэрийн 41 дБ-ээс дээш бууралттай, үг таних чадвар муу	Q16.1 Q17	60	2 жил
6.10	Вестибуляр гаралтай, эмийн эмчилгээнд сайжирдаггүй, олон дахилттай толгой эргэлт, тэнцвэрийн өөрчлөлт (огилт бөөжилт, чих шуугих, сонсгол бууралт хавсарсан), Меньер, сонсгол муу, чих шуугих, тэнцвэр алдагдах, хөдөлгөөний хязгаарлагдмал байдал	H81.0	60	1 жил
6.11	Тэнцвэрийн мэдрэлийн хавдар, 2 талын вестибуляр гаралтай хавдрын бус, эмийн эмчилгээнд сайжирдаггүй, олон дахилттай толгой эргэлт, тэнцвэрийн өөрчлөлт (огилт бөөжилт, чих шуугих, сонсгол бууралт хавсарсан) хөдөлгөөний хязгаарлагдмал байдал, хэвтрийн дэглэм	D33.3 H81.23	70	2 жил
6.12	Хамрын гаралтай ухархайн ба гавлын хөндийн хүндрэлийн мэс заслын дараах байдал, уналт таталт	J32	60	1 жил хүртэлх
6.13	Аутоиммунны өвчин, хамрын хөндийн мэс заслын дараах хамрын салстын үрэвсэлт өвчний хүндэрсэн хэлбэр, олон эрхтний дутагдал (Вегенер)	M31.3	50	Хугацаагүй

ТУ 3884
9132155
111927737

6.14	Дууны хөвчийн хоёр талын саа, 20-оос дээш мээ засалд орсон дахилтат хэлбэрийн төвөнхийн папилломатоз, дуугүй болох	J38.0 J38.01 J38.02 B97.7	80	Хугацаагүй
Нүүр амны өвчин				
6.15	Протез хийвч үйл ажиллагаа нь сэргэхгүй болсон эрүү тагнайн гажиг	Q35 Q36	70	Хугацаагүй
6.16	Шүдний болон гэмтлийн гаралтай эрүүний ясны архаг тархмал идээт-үүжилт үрэвслийн улмаас эрүүний 1/3 эсвэл эрүүний үеийн толгой эрүүтэй хамт тайрагдаж зажлах, залгих, зуултын үйл ажиллагаа алдагдаж нүүрний хэлбэр өөрчлөгдсөн бол	S02	70	2 жил
6.17	Гэмтлийн улмаас хоншоор ясны Лефор I, II, III, шанаа ясны биеийн хугарлын үед зажлах, залгих үйл ажиллагаа алдагдаж, нүдний алим ширгэх, нүүрний хэлбэр өөрчлөгдсөн бол	S02	70	2 жил
6.18	Түлэгдлийн улмаас хамрын нүх нарийсах, дээд доод зовхи гадапш эргэх, дээд, доод уруулын хэлбэр алдагдах, нүүр муруйх, нүүрний гоо сайхны эрс алдагдалд орсон бол	T26 T27	80	Хугацаагүй
7. МЭС ЗАСЛЫН ӨВЧИН				
Уушганы идээт өвчнүүд				
7.1	Өвчний I үе буюу ерөнхий хордлоготой, өвчин ойрхон хурцдаж удаан үргэлжлэх тохиолдлууд	J85	65	1 хүртэлх жил
7.2	Өвчний III үе буюу биеийн байнгын ерөнхий хордлого илэрхий бөгөөд амьсгалын дутагдал үүссэн бүх биеийн амилдойдоз хавсарсан	J86	79	1-2 хүртэлх жил
Гялтангийн идээт архаг үрэвсэл				
7.3	Гялтангийн хөндийд идээт цоорхой үүссэн, биеийн ерөнхий хордлого илэрхий боловч амьсгалын дутагдалгүй	J90 J94 R09.1	69	1 хүртэлх жил
Уушганы хагалгааны дараах байдал				
7.4	Өрөөсөн уушги авахуулсан, биеийн ерөнхий байдал хөнгөн, амьсгалын дутагдалгүй	J95 J96	-	Хөдөлмөрийн нөхцөл солих
7.5	Үрэвсэл, хагалгааны дараа цээжний гялтангийн наалдац ихээр үүссэн, амьсгалын дутагдал илэрсэн	J95.89	69	1-2 хүртэлх жил
7.6	Мээ заслын дараа үүссэн гуурсан хоолой, цээжний хөндийн цорго үүссэн хүндрэлтэй тохиолдол	J95.89	79	2 жил
Гэдэсний наалдац өвчин				
7.7	а)Нарийн, бүдүүн гэдсэнд хагалгаа хийлгэсний дараа ямар нэг хэлбэрийн цоорхой үүссэн хүндрэлээс шалтгаалж тураал үүссэн б)Нарийн, бүдүүн гэдсэнд хагалгаа хийлгэсний дараа ямар нэг хэлбэрийн цоорхой үүссэн, цоорхойг бөглөх мээ засал 2-оос дээш удаа хийгдсэн, цаашид бөглөх боломжгүй, өөрөө аяндаа бөглөрөх боломжгүй тохиолдолд	K91	79 90	1-2 хүртэлх жил Хугацаагүй
7.8	Хоёроос дээш удаа гэдэс нь түгжирч хагалгаа хийлгэсэн, үйл ажиллагааны хямралтай	K65 K66	69	1 жил

Ходоод, 12 хуруу гэдэсний хагалгааны дараах үе				
7.9	Хагалгааны дараа хоол боловсруулалт муудаж турж, эцэх бусад хүндрэлтэй	K91	69	1-2 хүртэлх жил
7.10	Ходоодоо бүрэн тайруулж, зондоор хооллодог	K91.1	79	Хугацаагүй
Элэг ба нойр булчирхайн өвчнүүд				
7.11	Элэг хатуурах өвчний улмаас дэлүү томорсон, хагалгааны дараах үе (дэлүүний артери бөглөснөөс)	K74	69	1 хүртэлх жил
7.12	Элэгний бэтэг хагалгааны дараах идээт хөндий, цоорхой, наалдац үүссэн хүндрэлтэй тохиолдлууд	A06.4 B67	79	1-2 хүртэлх жил
7.13	Элэгний хавдрын улмаас хийгдсэн хагалгаа элэгний судас бөглөх эмчилгээний дараах байдал (хортой, хоргүй) хүндрэл, хордлого	C22 D13.4	79	2 хүртэлх жил
7.14	Элэг уйланхайтах, өвчний хүнд үеийн мэс заслын дараа	K75	69	1 хүртэлх жил
7.15	Нойр булчирхайн мэс заслын дараах байдал	K86 K85	79	2 хүртэлх жил
7.16	Элэгний үүдэн вен залгах мэс заслын дараах үе	K76	79	3 хүртэлх жил
Бөөр, шээс дамжуулах эрхтний мэс заслын өвчнүүд				
7.17	а/Хоероос дээш удаа шээдэг сүвний нарийсалд мэс засал хийсэн боловч сүвний нарийсал дахисан, нөхөн сэргээх боломжгүй, умдагны дээгүүр гуурстай тохиолдолд б/Шээс дамжуулах доод замын эмгэг (Түрүү булчирхайн томрол, сүвний нарийсал)-ийн улмаас шээсний гаралт саатаж бөөрний дутагдалд орвол	N35 N99 N40 D29	80	Хугацаагүй
7.18	а/Давсаг, шээлгүүр, шээдэг сүвний хоргүй хавдрын давтан мэс заслын дараах үе б/Давсгийг бүрэн авах мэс засал хийлгэсэн, хиймэл давсанд гуурстай тохиолдолд	D41 N32 N99	69 100	1 жил Хугацаагүй
7.19	а/Давсаг үтрээний цоорхой үүссэн шээс задгайрах (Давсаг дурандахад давсаг үтрээний цоорхой оношлогдож, үтрээгээр шээс гарах) б/Шээлгүүр үтрээний цорго үүссэн шээс задгайрах (Давсагт тодосгогч бодис шахаад зураг авахад цоорхой оношлогдож, үтрээ эсвэл шулуун гэдсээр тодосгогч бодис орох)	N82.0 N36 N82.1	69 69	1 жил 1 жил
7.20	а/Хоёр бөөрөнд 2 см-ээс дээш чулуутай, бөөрний дутагдал илэрсний улмаас дэгээ гуурс (Стент) тавиулсан, эсвэл гадна гуурс (Нефростом) тавиулаад байнга солилцдаг б/Бөөрөнд усжилт үүссэний улмаас бөөрний дутагдал илэрч дэгээ гуурс (Стент) тавиулсан, эсвэл гадна гуурс (Нефростом) тавиулаад байнга солилцдаг в/Бөөр, шээлгүүрт нөхөн сэргээх мэс засал хийсэн боловч өвчин сэдэрсний улмаас байнгын гуурс тавиулсан г/Ганц бөөрөнд мэс засал хийлгэж бөөрний дутагдал илэрсэн	N20 N99.1 N13 C64 N13 N20	90 90 90 90	2 жил 2 жил 2 жил 2 жил

Бүдүүн шулуун гэдэсний мэс заслын өвчнүүд

TV2894
9133155
111927787

7.21	Бүдүүн, шулуун гэдэс тайрах хагалгааны дараа гэдэсний цоорхой үүссэн	K91	70	1 жил
7.22	Бүдүүн гэдэсний өвөрмөц гаралтай шархлаат үрэвслийн дахилттай, хүндрэлтэй хэлбэр	K51	69	1-2 хүртэлх жил
7.23	Парапротит өвчний улмаас хэд хэдэн удаа хагалгаа хийлгэж байнгын цоорхойтой, мэс засал хийгээд үр дүнгүй	K60.3 K60.4	100	Хугацаагүй
7.24	Хуниас булчингийн үйл ажиллагаа 50 хувиас дээш алдагдсан тохиолдолд	R15	100	Хугацаагүй
Хорт хэвдрүүд				
7.25	Клиник рентген, цитологи, дуран болон бусад шинжилгээнүүдээр онош нь батлагдсан I, II үеийн хорт хэвдрүүд мэс засал болон өвөрмөц (хими, туяа) эмчилгээний дараах үе	C00 C01 C02 C03 C04 C06 C05 C07 C08 C09 C10 C15 C16 C18 C19 C20 C22 C23 C24 C25 C26 C32 C33 C34 C37 C38 C39 C40 C41 C43 C44 C48 C49 C50 C53 C54 C56 C60 C61 C67	65	2-3 хүртэлх жил
7.26	Хол, ойрын эрхтэндээ үсэрхийлж III, IV үедээ орсон хорт хэвдрүүд		90	Хугацаагүй
7.27	Хорт хэвдрын улмаас улаан хоолой, уушиг, ходоод, элэг бөөр, шулуун гэдэс зэрэг эрхтэн тайрсан ба авах хагалгаа хийлгэсний дараах байдал		70	3-5 жил хүртэлхх
7.28	Туяа эмчилгээ хийлгэж эдгэрсэн боловч эмчилгээний дараах хүндрэлтэй (индурац, тэжээллэлийн шалтгаант эдгэхгүй шархлаа, цорго үүсэх)		70	3-5 хүртэлх жил
7.29	Хэвдрыг эмчилсний дараа дахилт, үсэрхийлэл өгөөгүй		50	2-3 хүртэлх жил
Хоргүй хэвдрүүд				
7.30	Хоргүй хэвдрын улмаас уушиг, ходоод, элэг бөөр, шулуун гэдэс зэрэг эрхтэн тайрах хагалгаа хийлгэсний дараах байдал	D12 D13 D14 D25 D26-D30	50	2 хүртэлх жил
7.31	Хэвдэртэй эрхтэн авч эрхтэн шилжүүлэн суулгасан хагалгааны дараах үе	Z94.0 Z94.1 Z94.4	70	5 хүртэлх жил
7.32	Хоргүй хэвдэр, хэвдэр тест өвчний улмаас орчны эд эрхтнийг дарсан үйл ажиллагааг алдагдуулсан, өвчтний биеийн байдал, нас, хавсарсан өвчин, хэвдрын байдал зэрэг шалтгаанаас мэс засал хийх боломжгүй тохиолдлууд, тэдгээрийн хүндрэл	D27 D28 D29 D30 D31 D32 D33 D34	60	5 хүртэлх жил
Эрхтэн шилжүүлэн суулгах мэс засал				
7.33	а/Эрхтэн шилжүүлэн суулгасан хагалгааны дараах үе; Бөөр шилжүүлэн суулгуулсан өвчтөнд (реципиент) мэс заслын үеийн болон дараах хүндрэлгүй бол	Z94.0	79	2 хүртэлх жил

111927787
9132155
111927787

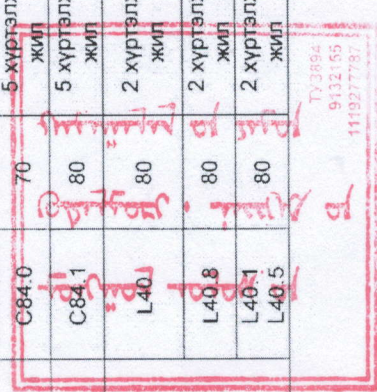
	б/Эрхтэн шилжүүлэн суулгасан хагалгааны дараах үе: Бөөр шилжүүлэн суулгуулсан өвчтөнд (реципиент) мэс заслын үеийн болон дараах хүндрэлтэй бол	Z94.0	89	5 хүртэлх жил
	в/Эрхтэн шилжүүлэн суулгах донорын хагалгааны дараах үе: Бөөр шилжүүлэн суулгах мэс заслын донорын мэс заслын үеийн болон дараах хүндрэлгүй бол	Z52.4	79	6 хүртэлх сар
	г/Эрхтэн шилжүүлэн суулгах донорын хагалгааны дараах үе: Бөөр шилжүүлэн суулгах мэс заслын донорын мэс заслын үеийн болон дараах хүндрэлтэй бол	Z52.4	89	1 хүртэлх жил
	д/Эрхтэн шилжүүлэн суулгасан хагалгааны дараах үе: Элэг шилжүүлэн суулгуулсан өвчтөнд, мэс заслын үеийн болон дараах хүндрэлгүй бол	Z94.6	79	5 хүртэлх жил
	е/Эрхтэн шилжүүлэн суулгасан хагалгааны дараах үе: Элэг шилжүүлэн суулгуулсан өвчтөнд, мэс заслын үеийн болон дараах хүндрэл өгсөн бол	Z94.6	89	7 хүртэлх жил
	ё/Эрхтэн шилжүүлэн суулгах донорын хагалгааны дараах үе: Элэг шилжүүлэн суулгах мэс заслын донорын мэс заслын үеийн болон дараах хүндрэлгүй бол (Мэс засал хийлгэсэн өдрөөс хойш тооцно)	Z52.6	69	6 хүртэлх сар
	ж/Эрхтэн шилжүүлэн суулгах донорын хагалгааны дараах үе: Элэг шилжүүлэн суулгах мэс заслын донорын мэс заслын үеийн болон дараах хүндрэлтэй бол (Мэс засал хийлгэсэн өдрөөс хойш тооцно)	Z52.6	89	1 хүртэлх жил

8. ЭХ БАРИХ, ЭМЭГТЭЙЧҮҮДИЙН ӨВЧИН

8.1	Төрөх үеийн гэмтэл ба мэс заслын улмаас үүрэг, давааг, шулуун гэдэсний аль нэгэнд нь цоорхой үүсч өгтөн, шингэнээ барьж чадахгүй болох	O70 O71	60	2 хүртэлх жил
8.2	Төрсний болон мэс заслын дараа аарцаг, умай, хөлний гүний хураагуур судсанд тромбофлебит болж хүндэрсэн, явц нь архагшин, хурцдах, хийсэн эмчилгээнд засал аваагүй бол	O94 N82 O87	50	1 хүртэлх жил
8.3	Умайг бүхлээр эсвэл үтрээн дээгүүр тайрах мэс засал хийгдсэний дараа шээс задгайрах, байнга савирах	O99.8 N99.9	50	1 хүртэлх жил
8.4	Байнгын шаналгаатай эмэгтэйчүүдийн бэлэг эрхтний болон бусад эрхтний (шулуун гэдэс, элэг, чацерхай) эндометроз өвчин	N80	50	1 жил
8.5	Хүнд, халуун хортой нөхцөлд ажилладаг зуршсан зулбалт, дутуу төрөлттэй эмэгтэйчүүд	O03 O05 O06	-	-
8.6	Мэс засал хийлгэсний дараа хүнд хэлбэрийн аарцгийн хөндийн эрхтний унжилт	N81 N99	60	1 хүртэлх жил

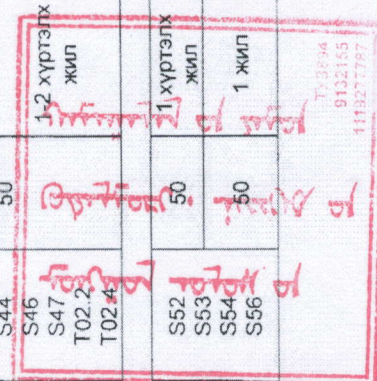
9. АРЬСНЫ ӨВЧИН

9.1	а/Мөөгөн үлдийн хавдрын болон гүвдрүүт хэлбэр	S84.0	70	5 хүртэлх жил
	б/Мөөгөн үлдийн улайралт үе	S84.1	80	5 хүртэлх жил
9.2	а/Хайрст үлд, олон жил үргэлжилсэн, тархмал, хөрзөнт, улайралт, үе мөчний хэлбэр	L40.1	80	2 хүртэлх жил
	б/Хайрст үлд, олон жил үргэлжилсэн шүүдэст хэлбэр	L40.8	80	2 хүртэлх жил
	в/Хайрст үлдийн улайралт, үе мөчний, идээт цэврүүнцэрт хэлбэр	L40.1 L40.5	80	2 хүртэлх жил

ТҮЗБЭГ
9132155
111927787

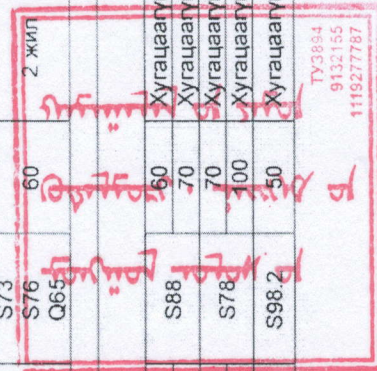
9.3	Жинхэнэ цэврүүтэл, арьс, салстыг тархмалаар гэмтээсэн, 6 сараас дээш хугацаагаар үргэлжилж байгаа бол		L10	80	5 хүртэлх жил
9.4	Удамшлын гаралтай арьсны өвчнүүдийн хүнд хэлбэр	а/Гөрөлхийн цэврүүт хөрс хайлал	Q81	80	Хугацаагүй
		б/Загасан хайрстал, тархмал	Q80	70	Хугацаагүй
9.5	Мэдрэл харшлын шалтгаант архаг загатнаат арьсны үрэвсэлт өвчнүүд, атолийн үрэвсэл, 1 жилд 3, түүнээс доошгүй удаа сэдрэсэн, биеийн нийт гадаргуугын 30% ба түүнээс дээш хувийг хамарсан	в/Кератодермийн, тархмал ба хязгаарлагдмал	L85	50	Хугацаагүй
			L20 L20.8	60	2 хүртэлх жил
9.6	Дюрингийн өвчин	Биеийн гадаргуугийн талбай хамаарахгүй	L13	70	2 хүртэлх жил
9.7	Пемфигойд /цэврүүшил/		L12	70	2 хүртэлх жил
10. ГЭМТЭЛ, СОГОГИЙН ӨВЧИН					
10.1	Тархины хүнд бяцралт, суурь ясны хугарал		S02 S05	80	3 жил хүртэлх
10.2	Гавлын хүнхрээ ясны хугарал, гавлын цоорхой		S06 S07	70	1 хүртэлх жил
10.3	Тархи бяцарч гэмтсэн, тархины галзан бүрхэвчийн дээр, доор цус хурсан, тархины эдийн гүн дэх цус хуралт		S08	70	3 хүртэлх жил
Атгаал чөмөгний толгойн гаднах ба доторхи хугарал					
10.4	Атгаал чөмөгний толгойн анатомийн хүзүүний хугарал, (толгойн үхжил үүссэн бол) үйл ажиллагааны алдагдалтай		S42.2	60	2 жил
10.5	Атгаал чөмөгний гандан хэсгийн хугарлын бороолоогүй, бороололт удааширсан, хуурамч үе үүссэн, яс онгойж дутсан, тэжээлийн ба үйл ажиллагааны алдагдалтай		S42.3		
			S42.4		
			S42.7	50	2 хүртэлх жил
			S42.8		
Атгаал чөмөгний булууны үе дайрсан хугарал					
10.6	Булуу дайрч Т ба Y хэлбэрээр хугараад удсан ба буруу байрлалд бороолж үйл ажиллагаа нь алдагдсан тохойн үений хөдөлгөөний хомсдол үүссэн хугарал		S42.4 S43 S44	50	2 хүртэлх жил
10.7	Толгойт ёврон, булуу хугараад үений завсарт орж хавчигдсан эсвэл дотор талын төвгөр хугараад богтосны мэдрэлийг дарснаас гарын үйл ажиллагаа алдагдсан		S46 S47 T02.2 T02.4	50	1-2 хүртэлх жил
Шуу, богтосны дээд төгсгөлийн үе дайрсан хугарал					
10.8	Шуу ясны монтежда, галеици зөрүүтэй хугарал, мултрал		S52 S53 S54 S56	50	1 хүртэлх жил
10.9	Шууны тэжээл алдагдлын фолькманы хомсдол, зудекийн хам шинж			50	1 жил

10.10	Бүгд жижиг яснуудын (сар ба завь хэлбэрт) хугарал, бороолоогүй, өвдөлтэй, үйл ажиллагааны алдагдалтай	S57 S59 S62 S62	50	2 хүртэлх жил
Алганы олон шөвнүүр ясны хугарал				
10.11	Сарвууны 1, 2, 3 хурууны нугалагч шермесний гэмтлийн үлдэгдэл	S56 S62.2 S62.5 S64 S66 S67	50	2 жил
Хүзүүний ясны хугарал				
10.12	Аман хүзүү, хатан хүзүү бусад хүзүүний шүдэн сэртэн шахагдсан эсвэл дутуу мултараад нугасаа дараагүй бол	S12 S13 S14 S16 T02	50	1 жил
10.13	Сээр, харцага, нурууны нугасаа дараагүй хугарал, нэг буюу 2-3 нурууны их бие шахагдаж эсвэл нум нь хугараад нугасаа дараагүй	S22 S23 S24 T02.1	50	2 хүртэлх жил
Аарцаг сүүжний ясны хугарал				
10.14	Аарцгийн дээд, доод цагираг тасарсан хугарал, мултрал зөрөөтэй бороолж эдгэрсэн, аарцагны хэлбэр алдагдсан	S32 S33 S34	60	1 жил
10.15	Аарцгийн цагираг хагас буюу бүрэн тасарсан хугарал (мальгена хэлбэрийн хугарал)	S37 S38 S39 T02.7	50	1 хүртэлх жил
10.16	Аарцгийн хөндийн эрхтний гэмтэлтэй хавсарсан нийлмэл хугарлууд		70	2 жил
10.17	Сүүжний тогооны ирмэгийн хугарлын үлдэгдэл		60	2 хүртэлх жил
Дунд чөмөгний хугарал				
10.18	а) Дунд чөмөгний хүзүү болон гандан хэсгийн хуурамч үе үүсч ясны тэжээл, гишгэх үйл ажиллагаа алдагдсан, мөн эндопротез тавиулсны дараах үе	S72 S72.2 S72.3	60	1 жил
10.19	Дунд чөмөгний гандан хэсгийн хугарал (бороо удааширч хөлийн явах, гишгэх үйл ажиллагаа алдагдсан үед)	T213 T02.5	60	3-4 хүртэлх жил
10.20	Өвдөгний үе доторх хугарал, хагас ба бүрэн мултрал, урд хойд чагтан холбоос, дотор гадна холбоосуудын ужиг гэмтэл	S82 S83 S86	50	2 жил
Шилбэ, шагай, тавхайн ясны хугарал				
10.21	Шилбэний 2 яс хугарч зөрөө ихтэй бороолсноос богиносж, тахийж хөлийн тулгуур алдагдсан	S82.7 S87	50	1-2 хүртэлх жил
10.22	Шаант чөмөгний хуурамч үе үүссэн, бороолоогүй, бороо удааширсан, ясны дугмагшилтай	S82.2	50	1-2 хүртэлх жил

ТХ.3834
9132155
1119277787

10.23	Гэмтлийн шалтгаантай шилбэ тавхайн мэдрэл судасны хавсарсан гэмтэлтэй хугарлын үлдэц (Фолькмань хомсдол)	S84	50	1-2 хүртэлх жил
10.24	Шагайн үе дайрсан хугарал, хавчаар яснуудын хугарал, мултрал, шаант тахилзуур ясны үелэмжийн (сендосмоза) гэмтлийн үлдэц	S82.8	50	1 хүртэлх жил
10.25	Тавхайн жижиг яснууд улны шивнүүрүүдийн хугарал, мултрал буруу бороолсон үед улны хүрээ өөрчлөгдөж үйл ажиллагаа алдагдаж гишгэхэд их эмзэглэлтэй	S92 S93 S94 S96	50	2-3 хүртэлх жил
10.26	Өсгий, шагайн яснуудын зөрөөтэй хугарал буюу мултрал бяцрал (мэдрэл тэжээлийн дутагдал, шархлаатай бол)	S94 S97	50	1 хүртэлх жил
Хавирганы ясны хугарал				
10.27	Олон хавирга хугарч зөрөөтэй бороолж эдгэрэх, цээжний хэлбэр дүрс алдагдаж амьсгалын дутагдалтай бол	S22.4	50	1 хүртэлх жил
Түлэнхийн өвчин				
10.28	III-ын А,Б IV зэргийн түлэгдэл биеийн гадаргуугийн 15-аас дээш хувийг хамарсан тохиолдол	T21.3 T21.7	70	2 жил
10.29	Түлэнхийн уршгаар гарын эрхий, долоовор, дунд хуруунуудын үйл ажиллагаа нөхөн сэргээх мээ засал эмчилгээнд засагдаагүй болон мухар болсон бол	T22 T23	50	1 жил
10.30	3, 4 дүгээр зэргийн түлэнхийн улмаас цоройн суналт багассан, үений хөдөлгөөн хомсдсон, нөхөн сэргээх мээ засал эмчилгээнд засагдаагүй бол	T24 T25	70	2 жил
10.31	Биеийн гадаргууны 18 хувиас бага талбайтай 3, 4 дүгээр зэргийн түлэгдлийн улмаас гар, хөл, хүзүү, толгойн хөдөлгөөнийг эрс хязгаарласан нөхөн сэргээх мээ засал эмчилгээнд засагдаагүй бол	T31.1 T31.9 T32	65	1 жил
Том үений хөдөлгөөн алдагдалт				
10.32	Нуруу гулсалтын хүнд хэлбэрийн үед нуруу 0.5 мм-ээс дээш гулсалт ба нугасны суваг нарийссан тохиолдолд	M43.1	50	1 жил
10.33	Том үе (өвдөг, тунх, мөр, тохой, шагай) буруу байрлалд хөдөлгөөнгүй бороолж үйл ажиллагаа нь их хэмжээгээр алдагдсан, өвчний хүнд хэлбэр	M15	60	2 жил
10.34	Дунд чөмөгний хүзүүний өнцөг багасалтын хүнд хэлбэр нуруу хотойлттой, хөл богиносолт, өвдөлттэй хавсарсан тохиолдолд	S72 Q65.8	60	1 жил
10.35	Түнхний төрөлхийн мултралын үед үений хэлбэр хөдөлгөөн алдагдах өвчний шинж тэмдэгтэй, нуруу, аарцагт өөрчлөлт орсон тохиолдолд	S73 S76 Q65	60	2 жил
Тайралтууд				
Хөлний тайралтууд				
10.36	Шилбэ аль нэг түвшинд мухар	S88	60	Хугацаагүй
			70	Хугацаагүй
10.37	Гуя аль нэг түвшинд мухар бол	S78	70	Хугацаагүй
			100	Хугацаагүй
10.38		S98.2	50	Хугацаагүй

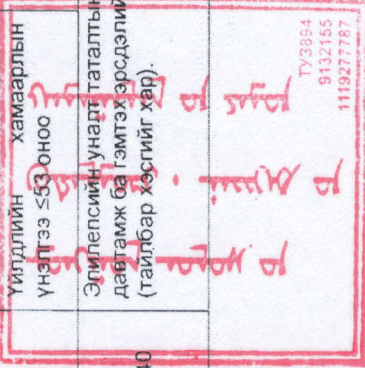

ТАРХИНЫ ЭМГЭГ

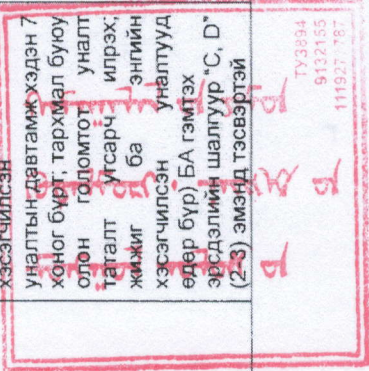
<p>4.1</p>	<p>Тархины харвалтын (инсульт) үлдэц урхаг, судасны мэс заслын дараах ба тархины судасны эмгэгийн уршиг</p>	<ul style="list-style-type: none"> - танин мэдэхүй ба сэтгэл хөдлөлийн өөрчлөлтүүд - хэлгүйдэл (бүх төрлийн афазы) - харааны орон зайн алдагдал, харааны талбайн өөрчлөлт - тэнгэрлэг, зан төрхийн органик өөрчлөлт - төвийн ба захын мэдрэлийн, үений шалтгаант, эмэнд тэсвэртэй өвдөлт - гүн мэдрэхүйн алдагдал - чангарсан саажилтаас үүдэлтэй контрактур, - хөдөлгөөн илт хязгаарлагдсан саа - эмэнд дасалтай эпилепси - аарцгийн үйл ажиллагаа алдагдах(шээс, өтгөн хоригдох эсвэл задгайрах) - бульбар (хуурамч бульбар) саатай холбоотой хэл залгиурын өөрчлөлт 	<ul style="list-style-type: none"> - сурах, мэдлэг ашиглах чадвараа алдах (шинэ зүйл сурах, асуудлыг шийдвэрлэх, санаачлах чадвар сулрах) - харилцааны чадвар алдах (сонсож буюу уншиж ойлгох, мэдээлэл өгөх чадвар алдагдах, мэдээллийн хэрэгслийг ашиглаж чадахгүй) - хөдлөх чадвар алдагдах (биеийн байрлал өөрчлөх, эд зүйлсийг өргөх, хөдөлгөх чадвар алдагдах, алхах зай богиносгох, шатаар өгсөх, тээврийн хэрэгслээр бие даан явж чадахгүй байх) - өөрийгөө арчлах чадвар алдагдах (хувацслах, бие засах, ариун цэвэр сахиж, хооллох зэрэг едөр тутмын үйлдлийг бие даах гүйцэтгэх чадвар алдагдах) - ахуйн үйлдэл хийх чадвар алдагдах (дэлгүүрээс хүнс цуглуулах, хоол хийх, гэр цэвэрлэх зэрэг үйлдэл гүйцэтгэж чадахгүй) - хүн хоорондын харилцааны чадвар алдагдах (хүнтэй танилцах, харилцааг хадгалах, сэтгэл хөдлөлийг хянах) - амьдралд чухал үйлдэл хийх чадвар алдагдах (сурах, ажил хийх, бие даан тооцоо хийх, банкны данс хянах г.м.) - нийгмийн харилцааны чадвар алдагдах (чөлөөт цагийн арга хэмжээнд идэвхтэй оролцох, ах дүү, найз нөхдийгөөр зочлох чадвар алдагдах) 	<p>160 161 162 163 167.1 167.3 167.4 167.5 169</p>	<p>а/Бартел-индекс 80-95 оноо Өргөтгөсөн Бартел-индекс 85-90 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ 108-119 оноо</p> <p>б/Бартел-индекс 60-75 оноо Өргөтгөсөн Бартел-индекс 70-80 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ 72-107 оноо</p> <p>в/Бартел-индекс 40-55 оноо Өргөтгөсөн Бартел-индекс 20-65 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ 54-71 оноо</p> <p>г/Бартел-индекс 35 оноо, Өргөтгөсөн Бартел-индекс 45 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ ≤53 оноо</p>	<p>50</p> <p>60</p> <p>70</p> <p>90</p>	<p>2 жил хүртэлх</p> <p>Хугацаагүй</p> <p>Хугацаагүй</p>
------------	---	--	--	--	---	---	--

Handwritten signatures and stamps in red ink, including a rectangular stamp with the number 111527787.

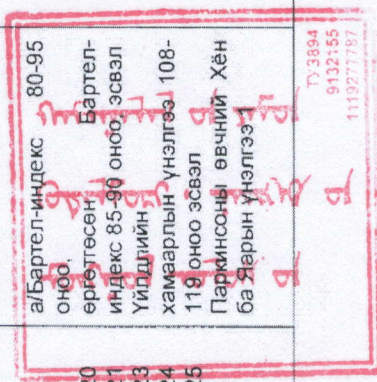
4.4	Тархины хавдрын урхаг үлдэц (мэс засал, хими ба туяа эмчилгээний дараах байдал)	<ul style="list-style-type: none"> - хөдөлгөөний өөрчлөлт: саажилт, талбие, дөрвөн мөч, нүд, хэл залгиур, тэнцвэргүйдэл, хөдөлгөөний эвсэл зөвдүйн өөрчлөлт - мэдрэхүйн өөрчлөлт ба өвдөлт: толгойн эргэлт, сонсголын өөрчлөлт, харах талбайн хязгаарлалт, талласан өвдөлт, ян - окууны чадамжийн бууралт: эпилепсийн уналт таталт, анхаарал төвлөрөлт ба ой санамжийн бууралт, төрх үйлийн өөрчлөлт, хэлгүйдэл, үйлдэлгүйдэл - аарцгийн эрхтний үйлийн алдагдал баас шээс задгайрах эсвэл хоригдох 	<ul style="list-style-type: none"> - сурах, мэдлэг ашиглах чадвар буурах (шинэ зүйл сурах, асуудлыг шийдвэрлэх) - харилцааны чадвар алдагдах (мэдээлэл өгөх, мэдээллийн хэрэгслийг ашиглах) - хөдлөх чадвар алдагдах (биеийн байрлалаа өөрчлөх, эд зүйлсийг өргөх, хөдөлгөх эвсэл алдагдах, алхах зай богиносох, шатаар явах, тээврийн хэрэгслээр бие даан явах) - өөрийгөө арчлах чадвар алдагдах (хувцаслах, бие засах, ариун цэврийг сахих, хооллох г.м.) - ахуйн үйлдэл хийх чадвар алдагдах (дэлгүүрээс хүнс цуглуулах, хоол хийх, гэр цэвэрлэх г.м.) - хун хоорондын харилцааны чадвар алдагдах (хүнтэй танилцах, харилцааг хадгалах, сэтгэл хөдлөлийг хянах) - амьдралд чухал үйлдэл хийх чадвар алдагдах (сурах, ажил хийх, бие даан тооцоо хийх, банкны данс хянах г.м.) - нийгмийн харилцааны чадвар алдагдах (чөлөөт цагийн арга хэмжээнд идэвхтэй оролцох, ах дүү, найз нөхөдтэй уулзах, зочлох г.м.) - сурах, мэдлэг ашиглах бэрхшээл(шинэ юм сурах, бэрхшээлийн гарцыг олох, 	G97 C71 C72 D33	<p>а/Бартел-индекс 80-95 оноо, өргөтгөсөн Бартел-индекс 85-90 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ 108-119 оноо</p> <p>б/Бартел-индекс 60-75 оноо, өргөтгөсөн Бартел-индекс 70-80 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ 72-107 оноо</p> <p>в/Бартел-индекс 40-55 оноо, өргөтгөсөн Бартел-индекс 20-65 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ 54-71 оноо</p> <p>г/Бартел-индекс ≤35 оноо, өргөтгөсөн Бартел-индекс ≤15 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ ≤53 оноо</p>	2 жил хүртэлх
Эпилепси	Хүнд хэлбэрийн эпилепсийн урхаг-сэтгэцийн өөрчлөлт: - санаачлага буурах, окууны ерөнхий чадвар буурах,	Хүнд хэлбэрийн эпилепсийн урхаг-сэтгэцийн өөрчлөлт: - санаачлага буурах, окууны ерөнхий чадвар буурах,	<ul style="list-style-type: none"> - сурах, мэдлэг ашиглах бэрхшээл(шинэ юм сурах, бэрхшээлийн гарцыг олох, 	G40	<p>д/Бартел-индекс 80-95 оноо, өргөтгөсөн Бартел-индекс 85-90 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ 108-119 оноо</p> <p>е/Бартел-индекс 60-75 оноо, өргөтгөсөн Бартел-индекс 70-80 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ 72-107 оноо</p> <p>ж/Бартел-индекс 40-55 оноо, өргөтгөсөн Бартел-индекс 20-65 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ 54-71 оноо</p> <p>з/Бартел-индекс ≤35 оноо, өргөтгөсөн Бартел-индекс ≤15 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ ≤53 оноо</p>	Хугацаагүй

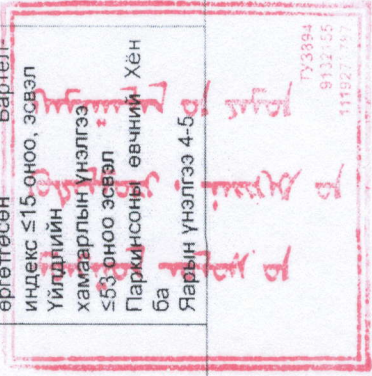
4.5	<p>сэтгэл хөдлөл зан толтворгүйдэх, терхийн өөрчлөлт, анхаарал төвлөрөлт буурах, ааш авир огцом догшин, сэтгэхүй удаашрах, хийсвэр сэтгэхүй хязгаарлагдмал, дасан зохицох чадвар буурах, ойлгох, хүлээн зөвшөөрөх чадвар доройтох.</p> <p>Эпилепсийн уналт таталтын үед илэрч болох шинж тэмдгүүд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - хөдөлгөөний өөрчлөлт: миоклонус, булчингийн тонус ихсэх буюу буурах - мэдрэхүйн өөрчлөлт, өвдөлт: бадайралт, хараа, сонсголын өөрчлөлт, хэвлий цээжний өвдөлтүүд, толгой эргэх - ухамсар, оюуны өөрчлөлт: баримжаа алдагдах, ухамсарт ухаан алдах - хэл ярианы өөрчлөлт: дультираа (дизартри) дотор эрхтэн, аарцгийн эрхтний үйлийн алдагдал: хэвлийн аура, дотор муухайрах, мэдээгүй бие засах 	<p>шийдвэр гаргах, зоригтой шийдэмгий байх чадвар муудах),</p> <ul style="list-style-type: none"> - хөдлөх чадвар алдах (тээврийн хэрэгслээр бие даан явах) - ахуйн үйлдэл хийх чадвар алдах(дэлгүүрээс хүнс цуглуулах) - хүн хоорондын харилцааны чадвар буурах (хүнгэй танилцах, харилцааг хадгалах, сэтгэл хөдлөлөө хянах) - амьдрахуйн чухал үйлдэл хийх чадвар буурах (сурах, ажил хийх, бие даан тооцоо хийх, санхүүгээ хянах г.м.) - нийгмийн харилцааны чадвар алдагдах (чөлөөт цагийн арга хэмжээнд идэвхтэй оролцох, ах дүү, найз нөхдийгөөр зочлох г.м.) <p>Угсарч унаж татсаны дараа хэсэг хугацаанд дараах чадвар алдагдаж болно:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Харилцааны чадвар алдагдах (жишээ: хүний яриаг ойлгох, бичсэн зүйлийг ойлгох, мэдээлэл өгөх, холбооны хэрэгсэл ашиглах), - Өөрийгөө арчлах чадвар буурах (жишээ: хувцаслах, биеэ засах, биеэ угаах, хооллох г.м.), <p>Хөдлөх чадвар алдагдах (жишээ: биеийнхээ байршил өөрчлөх, юм өргөх, барих, алхах зай богиносох, шатаар өгсөж уруудах).</p>	<p>Маш ховор уналт: (тархмал [их] ба нийлмэл-хэсэгчилсэн уналтын давтамж нэг жилээс хол зайтай, жижиг ба энгийн хэсэгчилсэн уналтууд хэдэн сараас хол зайтай),</p> <p>БА гэмтэх эрсдэлийн шалгуур "0, А" Ховор уналт: (тархмал [их] ба нийлмэл-хэсэгчилсэн уналтын давтамж хэдэн сарын зайтай, жижиг ба энгийн хэсэгчилсэн уналтууд хэдэн 7 хоногийн зайтай) БА гэмтэх эрсдэлийн шалгуур "0, А, В"</p> <p>Уналтын давтамж дунд зэрэг: (тархмал [их] ба нийлмэл-хэсэгчилсэн уналтын давтамж хэдэн 7 хоногийн зайтай, жижиг ба энгийн хэсэгчилсэн уналтууд хэдэн хоногийн зайтай) БА гэмтэх эрсдэлийн шалгуур "В, С, D"</p> <p>Уналтын давтамж өндөр: (тархмал [их] ба нийлмэл-хэсэгчилсэн уналтын давтамж хэдэн 7 хоног бүрт, тархмал буюу олон голломтот уналт таталт угсарч илрэх; жижиг ба энгийн хэсэгчилсэн уналтууд өдөр бүр) БА гэмтэх эрсдэлийн шалгуур "С, D" (2-3) эмэнд тэсвэртэй</p>	<p>Хөдөлмөрийн нөхцөл солих</p> <p>60</p> <p>1 жил</p> <p>70</p> <p>2 жил</p>
-----	---	---	---	---

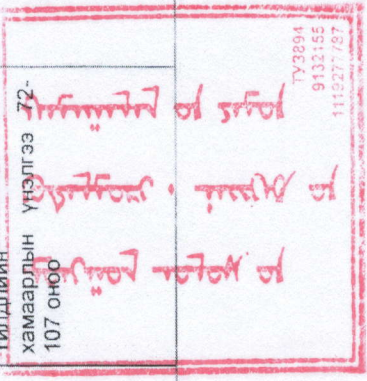
4.6	Гавал-тархины гэмтлийн үлдэц урхаг	<p>- сэтгэцийн өөрчлөлт: идэвх санаачлага буурах, ядарч сульдах, сэтгэл хөдлөл тогтворгүйдэх, зан төрхийн өөрчлөлт, анхаарал төвлөрөлт, ой санамж буурах, будлиу болох, улаан сэтгэх, хийсвэр сэтгэхүй буурах, асуудал шийдвэрлэх муудах, дасан зохицох, хүлээн зөвшөөрөх чадвар буурах, хэлтгүйдэл, үйлдэлгүйдэл, үгүйсгэл</p> <p>- хөдөлгөөний үйлийн өөрчлөлт: саажилт: талбие, нүд, нүүр, хэл залгиур, тэнцвэргүйдэл, хөдөлгөөний эвслийн алдагдал, дизайрти, контрактур</p> <p>- мэдрэхүйн өөрчлөлт ба өвдөлт: өвдөлт, толгойн эргэлт, үнэрлэх, амтлах, сонсголын өөрчлөлт, харах талбайн хязгаарлалт</p> <p>аарцгийн эрхтний үйлийн алдагдал: баас, шээс задгайрах эсвэл хоригдох</p>	<p>- сурах, мэдлэг ашиглах чадварын алдагдал (шинэ зүйл сурах, асуудлыг шийдвэрлэх)</p> <p>- харилцааны чадварын алдагдал (мэдээлэл өгөх, мэдээллийн хэрэгслийг ашиглах)</p> <p>- хөдлөх чадвар алдагдах (биеийн байрлал өөрчлөх, эд зүйлсийг өргөх, хөдөлгөх эвсэл алдагдах, алхах зай богиносох, шатаар явах, тээврийн хэрэгслээр бие даан явах)</p> <p>- өөрийгөө арчлах чадвар муудах (хувцаслах, бие засах, ариун цэвэр сахих, хооллох г.м.)</p> <p>- ахуйн үйлдэл хийх чадвар алдагдах (дэлгүүрээс хүнс цуглуулах, хоол хийх, гэр цэвэрлэх г.м.)</p> <p>- хүн хоорондын харилцааны чадвар алдагдах (хүнтэй танилцах, харилцааг хадгалах, сэтгэл хөдлөлийг хянах)</p> <p>амьдрахуйн чухал үйлдэл хийх чадвар муудах (сурах, ажил хийх, бие даан тооцоо хийх, банкны данс хянах г.м.)</p>	<p>G91.3 G93.0 G93.5 G93.49</p>	<p>а/Бартел-индекс 80-95 оноо, Өргөтгөсөн Бартел-индекс 85-90 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ 108-119 оноо</p> <p>б/Бартел-индекс 60-75 оноо, Өргөтгөсөн Бартел-индекс 70-80 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ 72-107 оноо</p> <p>в/Бартел-индекс 40-55 оноо, Өргөтгөсөн Бартел-индекс 20-65 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ 54-71 оноо</p> <p>г/Бартел-индекс ≤35 оноо, Өргөтгөсөн Бартел-индекс ≤15 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ ≤53 оноо</p>	50	2 жил хүртэлх
4.7	Хөдөлгөөний эмгэг (Паркинсоны өвчин, паркинсонизм, дистони)	<p>- Хөдөлгөөний өөрчлөлт: булчингийн тонус ихсэнэ, Хөдөлгөөний удаашрал, хөшингө, эмгэг хөдөлгөөн, тэнцвэрийн өөрчлөлт, хөдөлгөөний эвсэл буурах, албадмал байрлал, контрактур</p> <p>- Мэдрэхүйн өөрчлөлт, өвдөлт: өвдөлт бүхий булчингийн чангарал,</p>	<p>- сурах, мэдлэг ашиглах чадвар муудах(шинэ зүйл сурах, асуудлыг шийдвэрлэх)</p> <p>- хөдлөх чадвар алдагдах (биеийн байрлал өөрчлөх, эд зүйлсийг өргөх, хөдөлгөх эвсэл алдагдах, алхах зай богиносох, шатаар явах, тээврийн хэрэгслээр бие даан явах чадвар буурах, тэнцвэр алдагдах)</p>	<p>G20 G21 G23 G24 G25</p>	<p>а/Бартел-индекс 80-95 оноо, Өргөтгөсөн Бартел-индекс 85-90 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ 108-119 оноо эсвэл Паркинсоны өвчний Хэн ба Яарын үнэлгээ</p>	50	2 жил хүртэлх

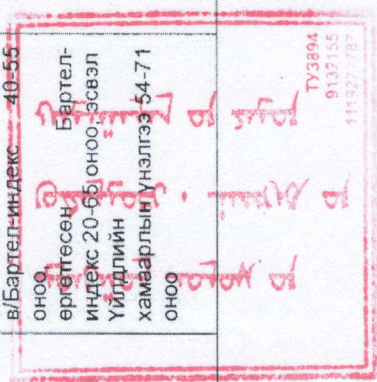
		<p>бадгайралт, харааны өөрчлөлт, үнэр амт ялгахгүй</p> <p>- Сэтгэцийн өөрчлөлт, оюуны бууралт, хэл яриа сэтгэхүй удаашрах [брадифрени], сэтгэл гутрал, нойрны өөрчлөлт, хий үзэгдэл, айдас, тэнэгрэл, ядарч сульдах шинж</p> <p>- Дуу авиа, хэл ярианы өөрчлөлт: дуу намсах, гунших, удаашрах, хэл цуцах</p> <p>- Шээсний замын тогтолцооны үйлийн алдагдал: шээс хоригдох эсвэл дусагнах</p> <p>- Зүрх-судасны тогтолцооны өөрчлөлт: даралт огцом буурах, ихсэх, зүрх дэлсэх, ортостатик хөдлөл</p> <p>- Ходоод-гэдэсний замын тогтолцооны өөрчлөлт: хахаж цацах, шүлс гоожих, гэдэсний гүрвэлзэх Хөдөлгөөн сулрах, өтгөн хоригдох</p> <p>- Арьс ба хөлсний булчирхайн үйлийн алдагдал: хөлрөх, арьс хуих тослогдох</p>	<p>- харилцааны чадвар буурах (амаар ба бичгээр мэдээлэл өгөх чадвар алдагдах)</p> <p>- өөрийгөө арчлах чадвар муудах (хувцаслах, бие засах, ариун цэврийг сахих, хооллох г.м.)</p> <p>- ахуйн үйлдэл хийх чадвар алдагдах (дэлгүүрээс хүнс цуглуулах, хоол хийх, гэр цэвэрлэх г.м.)</p> <p>- хүн хоорондын харилцааны чадвар буурах (хүнтэй танилцах, харилцааг хадгалах, сэтгэл хөдлөлийг хянах)</p> <p>- Амьдрахуйн чухал үйл ажиллагаа буурах (сурах, ажил хийх, бие даан тооцоо хийх, Банкны данс хянах г.м.)</p> <p>нийгмийн харилцааны чадвар алдагдах (чөлөөт цагийн арга хэмжээнд идэвхтэй оролцох, ах дүү, найз нөхдийгөөр зочлох г.м.)</p>	<p>б/Бартел-индекс 60-75 оноо, Бартел-өргөтгөсөн индекс 70-80 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ 72-107 оноо эсвэл Паркинсоны өвчний Хён ба Яарын үнэлгээ 1,5-2</p> <p>в/Бартел-индекс 40-55 оноо, Бартел-өргөтгөсөн индекс 20-65 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ 54-71 оноо эсвэл Паркинсоны өвчний Хён ба Яарын үнэлгээ 2,5-3</p> <p>г/Бартел-индекс ≤35 оноо, Бартел-өргөтгөсөн индекс ≤15 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ ≤63 оноо эсвэл Паркинсоны өвчний Хён ба Яарын үнэлгээ 4-5</p>	<p>60</p> <p>2 жил</p> <p>70</p> <p>Хугацаагүй</p> <p>90</p> <p>Хугацаагүй</p>
--	--	--	---	---	--

4.8	Төв мэдрэлийн тогтолцооны сенерелт эмгэг (Хентингоны хорей [XX], Фридрейхийн атакси [ФА], нугас-багатархины атакси [НБА], нугас-булчингийн хатангирал [НБХ], хажуугийн хатангирал хатуурал [XXX])	<p>- Хөдөлгөөний хүрээ: XX - Илүүдэл хөдөлгөөн, булчингийн хипотони, хөшингө, брадикинез, ФА-тайван ба хөдөлгөөний үеийн тэнцвэргүйдэл, саажилт, яс үеийн деформаци (сколиоз, res excavatus); НБА -тайван ба хөдөлгөөний үеийн тэнцвэргүйдэл, дистони, пирамид хамшинж, брадикинез, шөрмөс татах шинж; НБХ - сул саажилт, булчингийн хатангирал, сколиоз, тавхайн деформаци; XXX - сул саажилт, булчингийн хатангирал, фасцикуляци, пирамид хамшинж, бугльбар саа</p> <p>- Мэдрэхүйн өөрчлөлт, өвдөлт: XX</p> <p>- өвдөлт, ФА — гүн мэдрэхүйн алдагдал, хараа ба сонголын бууралт; НБА — хараа буурах, бадайралт; XXX - өвдөлт</p>	<p>- сурах, мэдлэг ашиглах чадвар муудах (шинэ зүйл сурах, асуудлыг шийдвэрлэх)</p> <p>- хөдлөх чадвар алдагдах (биеийн байрлал өөрчлөх, эд зүйлсийг өргөх, хөдөлгөх эвсэл алдагдах, алхах зай богиносох, шатаар явах, тээврийн хэрэгслээр бие даан явах чадвар буурах, тэнцвэр алдагдах)</p> <p>- харилцааны чадвар муудах (хүний яриа ба бичсэн зүйлийг ойлгох чадвар буурах, мэдээлэл өгөх чадвар алдагдах, мэдээллийн хэрэгсэл ашиглаж чадахгүй байх)</p> <p>- өөрийгөө арчлах чадвар доройтох (хувцаслах, бие засах, ариун цэврийг сахиж, хооллох г.м.)</p> <p>- ахуйн үйлдэл хийх чадвар сулрах (дэлгүүрээс хүнс цуглуулах, хоол хийх, гэр цэвэрлэх г.м.)</p> <p>- хүн хоорондын харилцааны чадвар буурах (нийгмийн харилцаан дунд бусдын шүүмжлэлийг хүлээж авах чадвар, сэтгэл хөдлөлийг хянах)</p>	G10 G11 G12 G14	а/Бартел-индекс 80-95 оноо, Өргөтгөсөн Бартел-индекс 85-90 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ 108-119 оноо	2 жил хүртэлх
				б/Бартел-индекс 60-75 оноо, Өргөтгөсөн Бартел-индекс 70-80 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ 107 оноо	2 жил	

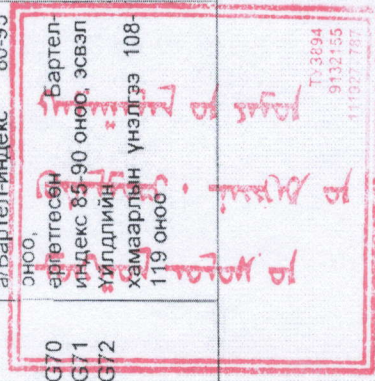
		<p>- Сэтгэцийн өөрчлөлт: өдрийн цагаар таагүй нөхцөлд гэнэт унтах, зүйрмэглэх, сэрах үед хий үзэгдэл илрэх</p> <p>- Хөдөлгөөний өөрчлөлт: араг ясны булчингийн тонус гэнэт буурах, ухамсарт хөдөлгөөний хяналт алдагдах, унтах үеийн саа</p>	<p>хөдөлгөөний чадвар буурах (биеийн байрлал өөрчлөх, эд зүйлсийг өргөх, хөдөлгөх, тээврийн хэрэгсэл удирдан жолоодох чадвар алдагдах)</p>		<p>Эмийн эмчилгээний үр дүн муу байх, нарколепси ба катаплексийн дайрлага олон байх, сэтгэл гутралын шинж хавсрах</p>	60	2 жил	
Нугасны эмгэг								
4.10	<p>Нугасны гэмтэл (нугасны харвалт, дарагдал, үрэвсэл г.м.)</p>	<p>- Хөдөлгөөний өөрчлөлт: чангарсан буюу сул саажилт, тэнцвэргүйдэл [сенсор атакси], хөдөлгөөний эвслийн алдагдал, контрактур, үений өөрчлөлт [хетеротоп оссификаци], Мэдрэхүйн өөрчлөлт, өвдөлт (өнгөц ба гүн мэдрэхүйн алдагдал, өвдөлт, өвдөлт бүхий булчингийн чангарал)</p> <p>- Шээсний замын тогтолцоо: шээс хоригдох эсвэл задгайрах</p> <p>- Зүрх-судасны тогтолцоо: даралтны зохицуулга алдагдах, амьсгалын дутагдал</p> <p>- Ходоод-гэдэсний замын тогтолцоо: өтгөн хатах хоригдох, эсвэл дусагнах задгайрах</p>	<p>- хөдлөх чадвар алдагдах (биеийн байрлал өөрчлөх, эд зүйлсийг өргөх, хөдөлгөх эвсэл алдагдах, бие даан алхах чадваргүй болох, алхах зай богино байх, тэнцвэр алдагдах, шатаар өгсөж чадахгүй байх, тээврийн хэрэгслээр бие даан явах чадвар буурах)</p> <p>- өөрийгөө арчлах чадвар буурах (хувцаслах, бие засах, ариун цэврийг сахих, хооллох г.м.)</p> <p>- ахуйн үйлдэл хийх чадвар алдагдах (дэлгүүрээс хүнс цуглуулах, хоол хийх, гэр цэвэрлэх г.м.)</p> <p>- хүн хоорондын харилцааны чадвар алдагдах (хүнтэй танилцах, харилцааг хадгалах)</p> <p>- амьдрахуйн чухал үйлдэл хийх чадвар алдагдах (сурах, ажил хийх, бие даан тооцоо хийх, банкны данс хянах г.м.)</p> <p>нийгмийн харилцааны чадвар алдагдах (чөлөөт цагийн арга</p>	<p>а/Бартел-индекс 80-95 оноо, өргөтгөсөн Бартел-индекс 85-90 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ 108-119 оноо</p> <p>б/Бартел-индекс 60-75 оноо, өргөтгөсөн Бартел-индекс 70-80 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ 72-107 оноо</p> <p>в/Бартел-индекс 40-55 оноо, өргөтгөсөн Бартел-индекс 20-65 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ 54-71 оноо</p>	<p>G09 G95</p>	<p>50</p> <p>60</p> <p>70</p>	<p>2 жил хүртэлх</p> <p>2 жил</p> <p>Хугацаагүй</p>	

	Арьсны өөрчлөгдөх: өнгө тэжээл өөрчлөгдөх цооролт хумс зузаарах нимгэрэх	хэмжээнд идэвхтэй оролцох, ах дүү, найз нөхдийгөөр зочлох г.м.)		г/Бартел-индекс өноо, өргөтгөсөн Бартел-индекс ≤15 өноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ ≤53 өноо	90	Хугацаагүй
Полиневропати, захын мэдрэлийн эмгэг						
<p>Полиневропати йн үлдэц урхаг (удмын [Шарко- Мари-Тут ба бусад]. үрэвслийн дараах үлдэц байдал [зостер, боррелиоз, ДОХ- ын халдвар]. аутоиммун шалтгаант [Гийен- Барре хамшинж, коллагеноз, васкулит]. Бодисын солилцооны шалтгаант [чихрийн шижин], хордлогын шалтгаант [архины, хүнд металлын, органик уусмалын], паранеопластик шалтгаант [уушгины карцином])</p>	<p>- Мэдрэхүйн өөрчлөлт, өвдөлт (сенсор тэнцвэргүйдэл, мэдрэхүйн алдагдлын улмаас зогсож чадахгүй байх, мэдээ алдах, бадаргах, температурын мэдрэхүй буурах, хорсож төөнөж өвдөх) - Хөдөлгөөний өөрчлөлт: (сул саа, саажилт, хөдөлгөөний эвслийн алдагдал, сенсор тэнцвэргүйдэл, алхах муудах) - Шээсний замын тогтолцоо: (шээс задгайрах, эрекции сулрах) - Ходоод-тэдэсний замын тогтолцоо: (өтгөн хатах, суулгах) Арьсны өөрчлөлт: (арьсны хатангирал, декубитус, "диабетийн хөл", шарх эдгэхгүй)</p>	<p>- хөдлөх чадвараа алдах (алхах зай богиносох, унах хандлага, гэрээс гарахад бэрхшээлтэй байх, машин тэрэг жолоодож чадахгүй байх, тэнцвэр алдагдах, эд зүйлсийг өргөх, хөдөлгөх эвсэл алдагдах) - өөрийгөө арчлах чадвар муудах (хувцаслах, хоол хийх, бусад өдөр тутмын үйлдэл бэрхшээлтэй байх) - ахуйн үйлдэл хийх чадвар муудах(дэглүүрээс хүнс цуглуулах, гэр цэвэрлэх г.м.) - амьдрахуйн чухал үйлдэл хийх чадвар буурах (хүнд зэргийн полиневропатиийн үед ачаалал даах чадвар буурах) нийгмийн харилцааны чадвар алдагдах (чөлөөт цагийн арга хэмжээнд идэвхтэй оролцох, ах дүү, найз нөхдийгөөр зочлох г.м.)</p>	<p>а/Бартел-индекс 80-95 өноо. өргөтгөсөн Бартел-индекс 85-90 өноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ 108-119 өноо б/Бартел-индекс 60-75 өноо. өргөтгөсөн Бартел-индекс 70-80 өноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ 72-107 өноо в/Бартел-индекс 40-55 өноо, өргөтгөсөн Бартел-индекс 20-65 өноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ 54-71 өноо</p>	<p>2 жил хүртэлх 60 70</p>	<p>Хугацаагүй Хугацаагүй</p>	
4.11						

	<p>Захын мэдрэлийн гэмтлийн үлдэц урхаг (мерний сүлжээний гэмтэл, тохойн сувгийн хамшинж, сарвуу унжих хамшинж [шууны мэдрэлийн гэмтэл], цээжний нүхнээс гарах хамшинж, мерний сүлжээний неврит шаантны мэдрэлийн эмгэг)</p>	<p>- Мэдрэхүйн өөрчлөлт: өвдөлт мэдээ алдах, бадайрах, температурын мэдрэхүй буурах, невромын өвдөлт, каузальги, фантом өвдөлт - Хөдөлгөөний өөрчлөлт: сул саажилт, гарын хөдөлгөөн хязгаарлагдах, доголох Арьсны өөрчлөлт: хөлсний ялгарал буурах, арьс хуурайших, өнгө өөрчлөгдөх</p>	<p>- хөдлөх чадвараа алдах (алхах зай богиносох, унах хандлага, гэрээс гарахад бэрхшээлтэй байх, машин тэрэг жолоодох боломжгүй болох, эсвэл туслах хэрэгсэлтэй жолоодох) - өөрийгөө арчлах чадвар алдагдах (хувцаслах, хоол хийх, өөрийгөө арчлах болон бусад өдөр тутмын ерөнхий үйлдэлд бэрхшээл учрах) - ахуйн үйлдэл хийх чадвар алдагдах (дэлгүүрээс хүнс цуглуулах, гэр цэвэрлэх г.м.) - амьдрахуйн чухал үйлдэл хийх чадвар алдагдах (ачаалал даах чадвар буурах) нийгмийн харилцааны чадвар алдагдах (чөлөөт цагийн арга хэмжээнд идэвхтэй оролцох, ах дүү, найз нөхдийгөөр зочлох г.м.)</p>	<p>G54 G55 G56 G57</p>	<p>а/Бартел-индекс 80-95 оноо, өргөтгөсөн Бартел-индекс 85-90 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ 108-119 оноо б/Бартел-индекс 60-75 оноо, өргөтгөсөн Бартел-индекс 70-80 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ 72-107 оноо в/Бартел-индекс 40-55 оноо, өргөтгөсөн Бартел-индекс 20-65 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ 54-71 оноо г/Бартел-индекс ≤35 оноо, өргөтгөсөн Бартел-индекс ≤15 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ ≤53 оноо</p>	<p>50</p>	<p>2 жил хүртэлх</p>
4.12						<p>60</p>	<p>2 жил</p>
4.13	<p>Мэдрэл-булчингийн синапсын ба булчингийн эмгэг (миастени гравис [МГ], миодистрофи [МД], миотонийн эмгэгүүд [МТ], полимиозитийн</p>	<p>- Хөдөлгөөний үйл: МГ – ачааллаас хамаарах булчингийн саажилт, алхах зай богиносох, дизартри, зажлууурын булчингийн сулрал, хахаж цацах нүд хоёрлох хялар харах МД – сул саажилт, контрактур, сколиоз, алхах зай богиносох; ММ – сул</p>	<p>- хөдлөх чадвар алдагдах (алхах зай богиносох, шатаар явах, тээврийн хэрэгслээр бие даан явах чадвар буурах, унах хандлага, гэрээс гарах бэрхшээл, эд зүйлсийг өргөх, хөдөлгөх эвсэл алдагдах, хүнд үе шатанд биеийн байрлал өөрчлөх)</p>	<p>G70 G71 G72</p>	<p>а/Бартел-индекс 80-95 оноо, өргөтгөсөн Бартел-индекс 85-90 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ 108-119 оноо</p>	<p>50</p>	<p>2 жил хүртэлх</p>

Булчин, мэдрэл-булчингийн синапсын эмгэг

4.14	<p>Органик үлдэц бүхий тархи эмгэгшил (энцефалопат)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - танин мэдэхүй ба сэтгэл хөдлөлийн өөрчлөлтүүд - хэлгүйдэл (бүх төрлийн афаз) - төвийн ба захын мэдрэлийн, үений эмэнд шалтгаант, тэсвэртэй өвдөлт - гүн мэдрэхүйн алдагдал - чангарсан саажилтаас үүдэлтэй контрактур, - аарцгийн үйл ажиллагаа алдагдах(шээс,өтгөн хоригдох эсвэл задгайрах) бульбар (хуурамч бульбар) саатай холбоотой хэл залгиурын өөрчлөлт 	<ul style="list-style-type: none"> - сурах, мэдлэг ашиглах чадварын алдагдал (шинэ зүйл сурах, асуудлыг шийдвэрлэх) - харилцааны чадварын алдагдал (мэдээлэл өгөх, мэдээллийн хэрэгслийг ашиглах) - хөдлөх чадвар алдагдах (биеийн байрлал өөрчлөх, эд зүйлсийг өргөх, хөдөлгөх эвсэл алдагдах, алхах зай богиносох, шатаар явах, тээврийн хэрэгслээр бие даан явах) - өөрийгөө арчлах чадвар муудах:(хувцаслах, бие засах, ариун цэвэр сахиж, хооллох г.м.) - ахуйн үйлдэл хийх чадвар алдагдах (дэлгүүрээс хүнс цуглуулах, хоол хийх, гэр цэвэрлэх г.м.) - хүн хоорондын харилцааны чадвар алдагдах (хүнтэй танилцах, харилцааг хадгалах, сэтгэл хөдлөлийг хянах) амьдрахуйн чухал үйлдэл хийх чадвар муудах (сурах, ажил хийх, бие даан тооцоо хийх, банкны данс хянах г.м.) 	<p>G80 G81 G82</p>	<p>а/Бартел-индекс 60-75 оноо, өргөтгөсөн Бартел-индекс 70-80 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ 72-107 оноо</p>	50	3 жил
14.15	<p>Тархи, нугасны гэж хөгжил, гидроцефали, нугас хөндийтөл (сирингомиели) Арнольд-Киарын гажиг, ивэрхий</p>	<ul style="list-style-type: none"> - хөдөлгөөний өөрчлөлт: саажилт: талбие, дөрвөн мөч, нүд,хэл залгиур; тэнцвэргүйдэл, хөдөлгөөний эвсэл эвдүйн өөрчлөлт - мэдрэхүйн өөрчлөлт ба өвдөлт: толгойн эргэлт, сонсголын өөрчлөлт, харах талбайн талласан хязгаарлалт, өвдөлт, ян ожууны чадамжийн бууралт: эпипелсийн уналт таталт, анхаарал төвлөрөлт ба ой 	<ul style="list-style-type: none"> - сурах, мэдлэг ашиглах чадвар буурах (шинэ зүйл сурах, асуудлыг шийдвэрлэх) - харилцааны чадвар алдагдах (мэдээлэл өгөх, мэдээллийн хэрэгслийг ашиглах) - хөдлөх чадвар алдагдах (биеийн байрлалаа өөрчлөх, эд зүйлсийг өргөх, хөдөлгөх эвсэл алдагдах, алхах зай богиносох, шатаар явах, тээврийн хэрэгслээр бие даан явах) - өөрийгөө арчлах чадвар алдагдах (хувцаслах, бие засах, ариун цэврийг сахиж, хооллох г.м.) 	<p>G91 Q07.0 G95.0</p>	<p>б/Бартел-индекс 40-55 оноо, өргөтгөсөн Бартел-индекс 20-65 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ 54-71 оноо</p>	70	Хугацаагүй
					<p>в/Бартел-индекс ≤35 оноо, өргөтгөсөн Бартел-индекс ≤15 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ ≤53 оноо</p>	90	Хугацаагүй
					<p>Бартел-индекс 40-55 оноо, өргөтгөсөн Бартел-индекс 20-65 оноо, эсвэл Үйлдлийн хамаарлын үнэлгээ 54-71 оноо</p>	80	Хугацаагүй

ТУ3894
9132155
111927781

	санамжийн бууралт, төрх үйлийн өөрчлөлт, хэлгүйдэл, үйлдэлүүдэл аарцгийн эрхтний үйлийн алдагдал, баас шээс задгайрах эсвэл хоригдох	- ахуйн үйлдэл хийх чадвар алдагдах (дэлгүүрээс хүнс цуглуулах, хоол хийх, гэр цэвэрлэх г.м.)			

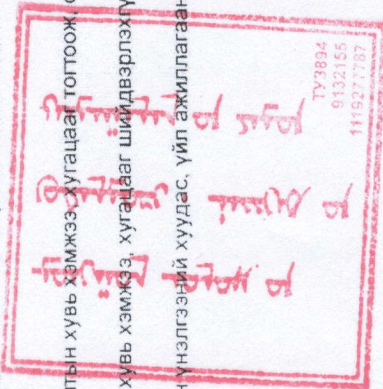
Тайлбар:

"... хүртэлх жил" гэснийг тухайн заалтад заагдсан хүртэлх хугацаагаар энэ жагсаалт мөрдөгдөж эхэлсэн өдрөөс эхэлж хөдөлмөрийн чадвар алдалтын хувь, хугацаа тогтоож, сунгахыг хэлнэ.

"... 1 жил, 2 жил" гэснийг тухайн заалтад заагдсан хугацаагаар хөдөлмөрийн чадвар алдалтын хувь хэмжээ, хугацааг тогтоож, сунгахыг хэлнэ.

Даатгуулагч (иргэн)-ийн өвчний кодын зөрүүтэй байдал нь хөдөлмөрийн чадвар алдалтын хувь хэмжээ, хугацааг шийдвэрлэхгүй байх үндэслэл болохгүй.

Өдөр тутмын үйлдлийн бартел индексийн үнэлгээний хуудас, өргөтгөсөн бартел индексийн үнэлгээний хуудас, үйл ажиллагааны хамаарлын үнэлгээний хуудсаар үнэлнэ.

ӨДӨР ТУТМЫН ҮЙЛДЛИЙН БАРТЕЛ ИНДЕКСИЙН
ҮНЭЛГЭЭНИЙ ХУУДАС

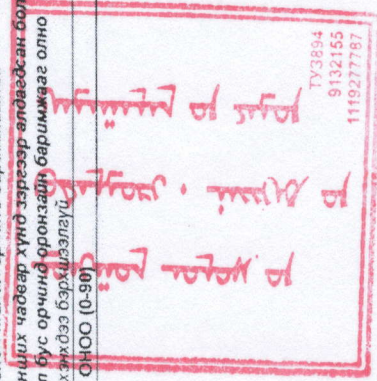
Овог _____ он _____ сар _____ өдөр _____ Нэр _____
Үнэлгээ өгсөн хүний нэр: _____

Д/д	Идэвхжил	Тайлбар	Оноо
1	Хооллолт 0 = бүрэн хамааралтай 5 = тусламж хэрэгтэй (хэрчих, түрхэх, хоолны горим баримтлахад г м) 10 = хамааралгүй		
2	Усанд орох 0 = хамааралтай 5 = хамааралгүй		
3	Өөрийн арчилгаа 0 = тусламж хэрэгтэй 5 = нүүр, ус, шүд угаах, сахал хусахад тусламж шаардлагатай		
4	Хувцаслалт 0 = хамааралтай 5 = тусламж хэрэгтэй, гэхдээ тал зүйлсийг өөрөө хийж чадна 10 = хамааралгүй (товчлох, үлдэх зэргийг чадна)		
5	Өтгөний гэрц 0 = хяналтгүй (эсвэл зөвхөн бургуйгаар гарна) 5 = үе үе хяналт алдагдана 10 = хэвийн		
6	Шээсний гэрц 0 = хяналтгүй (эсвэл катетертай, эсвэл бие даан зохицуулах чөдвөргүй) 5 = үе үе хяналт алдагдана 10 = хэвийн		
7	Бие засах 0 = хамааралтай 5 = зарим зүйлсийг өөрөө хийж чадах хэдий ч тусламж хэрэгтэй 10 = хамааралгүй (суух, босох, бөгсөө арчих, өмд татах)		
8	Ор-сандал-ор хоорондын шилжилт 0 = чөдвөргүй, суухад тэнцвэр алдана 5 = сууж чадах боловч нэг буюу хоёр хүний тусламж шаардлагатай 10 = бага хэмжээний тусламж шаардлагатай 15 = хамааралгүй		
9	Хөдлөх чөдвөр (тэгш газар) 0 = алхах чөдвөргүй 5 = тэргэцэртэй бие даан хөдлөнө 10 = нэг хүний тусламжтай хөдлөнө (аман буюу хүчний) 15 = хамааралгүй, гэхдээ таяг мэт туслах хэрэгсэл ашиглаж болно		
10	Шатаар өгсөх уруудад 0 = чөдвөргүй 5 = тусламж шаардлагатай (аман, хүчний, туслах хэрэгслийн) 10 = хамааралгүй		
11	Усанд орох /бие угаах/ Бие даана – 1, хамааралтай – 0 Нийт оноо (0-100)		

ӨРГӨТГӨСӨН БАРТЕЛ ИНДЕКСИЙН
ҮНЭЛГЭЭНИЙ ХУУДАС

Овог _____ он _____ сар _____ өдөр _____ Нэр _____
Үнэлгээ өгсөн хүний нэр: _____

Д/д	Танин мэдэхүйн үйл	Оноо
1	ОЙЛГОХ 0 = чөдвөргүй 5 = энгийн команд ойлгоно 10 = цэвэр агуулгыг ойлгох боловч дандаа биш 15 = алдагдалгүй (зөвхөн бичсэн зүйл ойлгох өвчтөнд үүнд хамруулахгүй)	
2	ӨӨРИЙГӨӨ ОЙЛГУУЛАХ 0 = чөдвөргүй 5 = энгийн агуулгыг ойлгуулна 15 = өөрийгөө бүрэн ойлгуулж чадна	
3	НИЙГМИЙН ХАРИЛЦАА 0 = харилцах чөдвөргүй 5 = үе үе түрэмгий, ёс зүйгүй ажил гаргаж, нийтийн дүрмийг дагахгүй, эсвэл харьцахгүй 15 = бэрхшээлгүй	
4	ӨДӨР ТУТМЫН АСУУДЛЫГ ШИЙДВЭРЛЭХ 0 = Их хэмжээний тусламж шаардлагатай 5 = бага хэмжээний тусламж шаардлагатай 15 = тусламж шаардлагагүй	
5	ОИ САНАМЖ, СУРАХ ЧАДВАР, БАРИМЖАА 0 = ой санамж ба баримжаа илт алдагдсан, зугтах, төвөрхөх хандлагатай 5 = ойр ойр сануулах шаардлагатай 10 = үе үе сануулах шаардлагатай, эсвэл санахад туслах хэрэгсэл ашиглана 15 = ихэнхдээ бэрхшээлгүй (аррагийн нэмэлт тусламж шаардлагагүй)	
6	ХАРАХ БА ҮГҮЙСГЭЛ (НЕПЛЕКТ) 0 = танил орчинд баримжаагүй (жишээ нь, өөрийн өрөөндгэрл) 5 = зөвхөн танил орчинд баримжаатай 10 = үнцлэх чөдвөр хүнд зэрэгээр алдагдсан боловч танил ба танил бус орчинд оронзайн баримжааг олно 15 = ихэнхдээ бэрхшээлгүй	
	НИЙТ ОНОО (0-90)	

Үйл ажиллагааны хамаарлын үнэлгээний хуудас
(Functional Independence Measure)

Овог _____ Он _____ сар _____ өдөр
Нэр _____

Үнэлгээ өгсөн хүний нэр:

Д/ө	Үйл ажиллагаа	Оноо	
1	Өөрийн арчилгаа	Хооллох Биеийн арчилгаа Усанд орох, биез угаах Биеийн дээд хэсгийг хувцаслах Биеийн доод хэсгийг хувцаслах Бие засах	
	Аарцгийн эрхтний үйл		Шээсний хяналт Өтгөний хяналт
	Шилжих хөдөлгөөн		
4	Явах чадвар	Алхах, тэргэнцэр Шатаар өгсөх, уруудах	
Хөдөлгөөний үйлийн нийт үнэлгээ			
5	Харилцаа	Ойлгох чадвар Өөрийгөө ойлгуулах чадвар	
6	Нийгмийн танин мэдэхүй	Нийгмийн харилцаа	
		Асуудал шийдвэрлэх чадвар	
Ой санамж			
Танин мэдэхүйн нийт оноо			
Үйл ажиллагааны хамаарлын үнэлгээний нийт оноо			

Оноо өгөх заавар:

Тусламж шаардлагатай эсэх	Оноо	Түвшин	тайлбар
Хүний тусламж шаардлагагүй	7	Биез бүрэн даасан	Бусдаас бүрэн хамааралгүй
	6	Биез бүрэн бус даасан (туслах хэрэгсэлтэй, эсвэл аюулгүй байдал эргэлзээтэй)	Туслах хэрэгсэл ашиглах боловч хүний тусламж шаардлагагүй
	5	Хяналтан дор хийнэ	Хажуугийн хяналт буюу аман дэмжлэг буюу эхэн үеийн дэмжлэг шаардагдана
	4	Бага хэмжээний тусламж шаардлагатай	Өвчтөн үйлдлийн 75%-ас илүүг гүйцэтгэж чадна, цөөн үйлдэлд хүний тусламж шаардлагатай
Хүний тусламж шаардлагатай	3	Дунд хэмжээний тусламж шаардлагатай	Өвчтөн үйлдлийн 50-75%-ийг гүйцэтгэж чадна
	2	Их хэмжээний тусламж шаардлагатай	Өвчтөн үйлдлийн талаас бага хувийг гүйцэтгэж чадна (25-49%)
	1	Бүрэн асаргаа шаардлагатай	Өвчтөн үйлдлийг гүйцэтгэж чадахгүй, эсвэл 25-аас бага хувийг гүйцэтгэж чадна

Handwritten notes in red ink:

Я үүнийг үнэлж байна
Я үүнийг үнэлж байна
Я үүнийг үнэлж байна

Handwritten numbers: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам тасгагч
ХУУЛБАР ҮНДЭЛ
ТӨРИЙН ЗАХИРГААНЫ УДИРЛАГА
ГАЗРЫН ДАРХАА

Гарын үсэг: _____
2024. он 12 сар 10 өдөр

Эрүүл мэндийн сайд, Хөдөлмөр, Нийгмийн хамгааллын сайдын 2021 оны 12 дугаар сарын 09-ны өдрийн 1488 /А/ дугаар хамтарсан тушаалын хөёрдугаар хавьралт

ДААТГУУЛАГЧ (ИРГЭН)-ИЙН ХӨДӨЛМӨРИЙН ЧАДВАР АЛДАЛТЫГ ТОГТООХОД БАРИМТЛАХ МЭРГЭЖЛЭЭС ШАЛТГААЛСАН ӨВЧНИЙ ЖАГСААЛТ, ХУВЬ ХЭМЖЭЭ, ХУГАЦАА

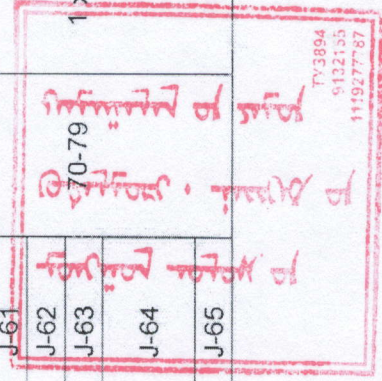
№	Өвчний нэр	Үе шат	Өвчний код	Хувь хэмжээ	Хугацаа	Хөдөлмөрийн нөхцөл солих, ажлын цаг хорогдуулах эсэх
1. Мэргэжлээс шалтгаалсан амьсгалын замын өвчнүүд						
Уушиг тоосжих өвчин						
1.1	Антракоз /антракосиликоз/	Уушги тоосжих өвчин I үе, уушгины зураглал 2 уушгинд тархмал хэлбэрээр тодорсон, хэлбэр өөрчлөгдсөн, уг бага зэрэг хатуурсан, хэлбэр алдагдаж өргөссөн, уушгины ар дээд, дунд хэсэгт дунд зэргийн тодролтой цөөн тооны жижиг зөв ба зөв бул зангилаанцарт голомтуудтай (Rg зурагт ОУ-н ILO ангилалаар: Жижиг сүүдэр тархалт: 0/1, 1/0)	J-60	40	1 жил	
	Асбестоз		J-61			
	Силикоз		J-62			
	Сидероз, цементоз		J-63			
	Пневмоканиоз		J-64			
	/холимог тоосоор үүсгэгдсэн/		J-65			
	Силикотуберкулёз		J-66			
Биссиноз						
1.2	Антракоз /антракосиликоз/	a/Уушги тоосжих өвчин I үе, уушгины зураглал 2 уушгинд тархмал хэлбэрээр тодорсон, хэлбэр нилээд алдагдсан, уг өргөссөн, хатуурсан, сүүл хэсэгт тайрагдсан мөчрийн шинж илрэнэ. уушгины ар дээд, дунд хэсэгт дунд зэргийн тодролтой олон тооны жижиг зөв болон зөв бул хэлбэрийн зангилаанцарт голомтуудтай. Амьсгал дутагдал I зэрэг	J-60	41-50	1 жил	
	Асбестоз		J-61			
	Силикоз		J-62			
	Сидероз, цементоз		J-63			
	Пневмоканиоз /холимог тоосоор үүсгэгдсэн/		J-64			

ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН ЯАМ ТБАГУУГ
ХУУЛБАР ҮНДЭГ
СЕРИЙН ЗАХИРГААНЫ УДИРДАЛТЫН ТАСРЫН ДАРГА

Гарын үсэг: _____
2021. он 12 сар 16. өдөр

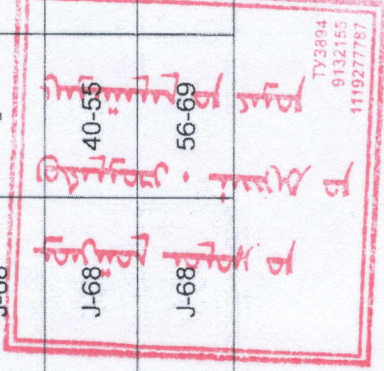
ТУ3894
9132155
111927787

1.3	Силикотуберкулёз	(Rg зурагт ОУ-н ILO ангилалаар: Жижиг сүүдэр тархалт: 1/1) б/Уушги тоосжих өвчин I үе, уушгины зураглал 2 уушгинд тархмал хэлбэрээр тодорсон, хэлбэр нилээд алдагдсан, уг өргөссөн, хатуурсан, сүүл хэсэгт тайрагдсан мөчрийн шинж илрэнэ, уушгины ар дээд, дунд хэсэгт дунд зэргийн тодролтой олон тооны жижиг зөв болон зөв бус хэлбэрийн зангилаанцарт голомтуудтай, гялтан зузаарсан, зэрэг (Rg зурагт ОУ-н ILO ангилалаар: Жижиг сүүдэр тархалт: 1/1, 1/2)	J-65	51-59	1 жил
	Биссиноз		J-66		
	Антракоз /антракосиликоз/		J-60		
	Асбестоз		J-61		
	Силикоз		J-62		
	Сидероз, цементоз		J-63		
	Пневмоканиоз /холимог тоосоор үүсгэгдсэн/		J-64		
	Силикотуберкулёз		J-65		
	Биссиноз		J-66		
	Антракоз /антракосиликоз/		J-60		
	Асбестоз		J-61		
	Силикоз		J-62		
	Сидероз, цементоз		J-63		
Пневмоканиоз /холимог тоосоор үүсгэгдсэн/	J-64				
Силикотуберкулёз	J-65				
Биссиноз	J-66				
1.4	Антракоз /антракосиликоз/	Уушги тоосжих өвчин III үе, уушгины зураглал 2 уушгинд тархмал хэлбэрээр тодорсон, хэлбэр нилээд алдагдсан, уг өргөссөн, хатуурсан, сүүл хэсэгт тайрагдсан мөчрийн шинж илрэнэ, 2 уушгинд тодрол ихтэй олон тооны жижиг, дунд, том зангилаанцарт голомтуудтай, гялтан зузаарсан, уушги тэлэгдэлт, Амьсгал дутагдал I-II зэрэг, Уушгин зүрхний архаг дутагдал I үе, эзнэгшилтэй үе, хавсарсан сүрьеэ ЭХОКГ: уушгины гипертензи (Rg зурагт ОУ-н ILO ангилалаар: жижиг сүүдэр + том сүүдэр А категор+ плеврийн зузаарал Тархалт: 2/1, 2/2, 2/3)	J-60	60-69	1 жил
	Асбестоз		J-61		
	Силикоз		J-62		
	Сидероз, цементоз		J-63		
	Пневмоканиоз /холимог тоосоор үүсгэгдсэн/		J-64		
	Силикотуберкулёз		J-65		
	Биссиноз		J-66		
	Антракоз /антракосиликоз/		J-60		
	Асбестоз		J-61		
	Силикоз		J-62		
	Сидероз, цементоз		J-63		
	Пневмоканиоз /холимог тоосоор үүсгэгдсэн/		J-64		
	Силикотуберкулёз		J-65		

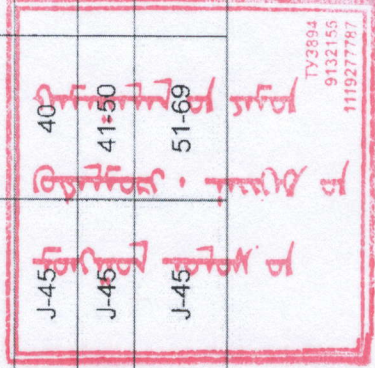

	Биссиноз	Уушгин зүрхний архаг дутагдал II үе, эзэнгшлээ алдсан үе, ЗАД -С үе. /сүрьеэ гялтангийн наалдац гялтангийн зузааралт/ ЭхоКГ: уушгины гипертензи, зүрхний баруун ховдлын томрол, зүрхний баруун ховдлын агших чадвар буурна. (Rg зурагт ОУ-н ILO ангилалаар: жижиг сүүдэр + том сүүдэр В категор+ плеврийн зузаарал Тархалт: 3/1, 3/2	J-66		
1.5	Антракоз /антракосиликоз/ Асбестоз Силикоз Сидероз, цементоз Пневмоканиоз /холимог тоосоор үүсгэгдсэн/ Силикотуберкулёз	Уушги тоосжих өвчин III үе, уушгины зураглал 2 уушгинд тархмал хэлбэрээр тодорсон, хэлбэр нилээд алдагдсан, уг өргөссөн, хатуурсан, сүүл хэсэгт (тайрагдсан мөчрийн) шинж илрэнэ, 2 уушгинд тодрол ихтэй олон тооны жижиг, дунд, том зангилаанцарт голомтуудтай, голомтууд нь хоорондоо нийлж томорсон, (усан үзмийн хонхорцог хэлбэрийн) уушги тэлэгдэлт, Амьсгал дутагдал III зэрэг, Уушгин зүрхний архаг дутагдал II-III үе, эзэнгшлээ алдсан үе, ЗАД *D* үе /сүрьеэ гялтангийн наалдац гялтангийн зузааралт / ЭхоКГ: уушгины гипертензи, зүрхний баруун ховдлын тэлэгдэл, зүрхний баруун ховдлын агших чадвар буурна. (Rg зурагт ОУ-н ILO ангилалаар: жижиг сүүдэр + том сүүдэр С категор+ плеврийн зузаарал Тархалт: 3/3, 3/3+)	J-60 J-61 J-62 J-63 J-64 J-65	80-100	1 жил

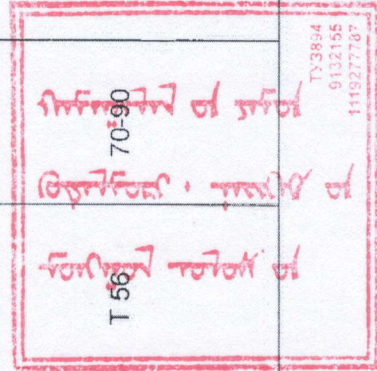
Тоосжилтын болон хордлогын шалтгаант гуурсан хоолойн архаг үрэвсэл					
1.6	Тоосжилтын болон хордлогын шалтгаант гуурсан хоолойн архаг үрэвсэл, хүндрэлгүй	Тоосжилтын болон хордлогын шалтгаант гуурсан хоолойн архаг үрэвсэл, Амьсгал дутагдал I зэрэг	J-68	-	Хөдөлмөрийн нөхцөл солих
1.7	Тоосжилтын болон хордлогын шалтгаант гуурсан хоолойн архаг үрэвсэл	Тоосжилтын болон хордлогын шалтгаант гуурсан хоолойн архаг үрэвсэл, Амьсгал дутагдал I зэрэг	J-68	40-55	1 жил
1.8	Тоосжилтын болон хордлогын шалтгаант гуурсан хоолойн архаг үрэвсэл	Тоосжилтын болон хордлогын шалтгаант гуурсан хоолойн архаг үрэвсэл, уушгины зураглал олширсон, уушги тэлэгдэлт.	J-68	56-69	2 жил

		Амьсгал дутагдал I зэрэг Спирографи: FEV1 66-79%, VC, FVC-80-66%						
1.9		а/Тоосжилтын болон хордлогын шалтгаант гуурсан хоолойн архаг үрэвсэл, уушгины зураглал дунд, доод талбайд илүү ихсэнэ, уушгины зураглал торлог хэлбэрээр алдагдана, уг хатуурч, өргөсөн, хэлбэрээ алдсан, уг орчмын булчирхайнууд хатуурсан, уушги тэлэгдэлт, Амьсгал дутагдал I-II зэрэг, Уушгин зүрхний архаг дутагдал I үе, ээнэгшилтэй үе, ЭХОКГ: уушгины гипертензи, Спирографи: FEV1 50-65%, VC, FVC-65-50%	J-68	70-79	1 жил			
		б/Уушгины зураглал тархмал хэлбэрээр тодорсон, уушгины зураглал торлог хэлбэрээр алдагдана, уг хатуурч, өргөсөн, хэлбэрээ алдсан, уг орчмын булчирхайнууд хатуурсан, гялтангийн наалдац тодорхойлогдоно, уушги тэлэгдэлт, Амьсгал дутагдал II-III зэрэг, Уушгин зүрхний архаг дутагдал II-III үе, ээнэгшлээ алдсан үе, ЗАД D үе /сурьез, гялтангийн наалдац илэрч болно /ЭХО КГ: уушгины гипертензи, баруун ховдлын тэлэгдэл, зүрхний баруун ховдлын агших чадвар буурсан/	J-68	80-100	1 жил			
1.10		а/Тоосжилт, харшил, хордлогын шалтгаант багтраа, хөнгөн хэлбэр	J-45	-	-			Хөдөлмөрийн нөхцөл солих
	Тоосжилт, харшил, хордлогын шалтгаант багтраа	б/Тоосжилт, харшил, хордлогын шалтгаант багтраа, дунд үе	J-45	40	1 жил			
1.11		а/Дунд үе, Амьсгал дутагдал I зэрэг	J-45	41-50	2 жил			
		б/Дунд үе, Амьсгал дутагдал II зэрэг, Уушгин зүрхний архаг дутагдал I үе, ээнэгшилтэй үе, ЗАД B үе	J-45	51-69	2 жил			

1.12	Хүнд үе, Амьсгал дутагдал II-III зэрэг, Уушгин зүрхний архаг дутагдал II үе, эзнэгшлээ алдсан үе, ЗАДС үе	J-45	70-80	1 жил	
2. Мэргэжлээс шалтгаалсан хордлогын өвчнүүд					
Химийн бодисын архаг хордлогын улмаас үүсэх эмгэг					
1.1	Металлын хордлого (Хар тугалга, мөнгөн ус, хром, кадми, зэс, цайр, цагаан тугалга, берилли, тэдгээрийн нэгдэлүүд, бусад металлууд)	а/Хөнгөн үе (Буйл хееж хөхөвтөр болох, амны хөндий шархлах, аманд металл амтагдах, ххолой хорсох, хуурай ханиах, дотор муухайрах, бөөлжих, шинжилгээнд ретикулоцитоз 25% хүртэл ихсэх, уропорфирин, копропорфирин 300 мг хүртэл ихсэх мөнгөн ус 0,02-0,05 мг/л, шээсэнд 0,01 мг-аас их)	T 56	40	1 жил
		б/Дунд үе (Захын мэдрэлийн эмгэгүүд, цус багадалт, шүд сулрах, сэтгэлээр унах, хараа муудах, амьсгалын замын үрэвсэл, арьсны үрэвсэл, үеэр өвдөх шинжүүд)	T 56	41-55	1 жил
		в/Дунд үе (Нейропати, бөөрний түүдгэнцэрийн болон сувганцарын гэмтэл, буйланд хар тугалганы хүрээ үүсэх, хамрын салст, ходоод гэдэс, зүрх судасны системийн өвчлөл, мэдрэл-сэтгэцийн өөрчлөлтүүд, шинжилгээнд ретикулоцитоз 40 % хүртэл ихсэх, уропорфирин, копропорфирин 500 мг хүртэл ихсэх, хүнд металлууд ихсэх)	T 56	56-69	1 жил
	г/Хүнд үе (Нейропати, бөөрний түүдгэнцэрийн болон сувганцарын гэмтэл, үхжлийн гаралтай нефропати, арьсны дерматит, хордлогын шалтгаант энцефалопати, тэнэгрэлийн шинжүүд, бусад эрхтнүүдийн дагалдах эмгэгүүд, шинжилгээнд ретикулоцитоз 40%-с дээш ихсэх, уропорфирин, копропорфирин 500 мг дээш ихсэх, хар тугалга 0,005 мг/л-аас ихсэх, бусад хүнд металлууд ихсэх)	T 56	70-90	2 жил	

	Идэмхий бодисын хордлого (Фенол, фенолын уламжлалууд, бусад идэмхий органик бодисууд, идэмхий хүчил, хүчил төст нэгдлүүд, идэмхий шүлт, шүлт төст нэгдлүүд)	<p>а/Хөнгөн үе (Мэдрэл, хоол боловсруулах эрхтэн тогтолцооны архаг эмгэгүүд, уушги ба гуурсан хоолойн үрэвсэл, зүрх судас, цусны тогтолцооны өөрчлөлтүүд, арьсны загатнаа)</p> <p>б/Дунд үе (Дээрх шинжүүд дээр нэмэгдээд тураал, шүд суларч буйл үрэвсэх, цус гоожих, ходоод, гэдэсний шархлаа үүсэх)</p> <p>в/Хүнд үе (Уушгины пневмосклероз, хордлогын шалтгаант энцефалопати)</p> <p>г/Хүнд үе (Энцефалопати, олон эрхтний дутмагшил, бодисын солилцооны түгээмэл хямрал)</p>	Т 54	40	1 жил
Ароматик бодисуудын хордлого					
2.2	Ханасан ба үнэрт нүүрс устөрөгчийн галогены уламжлалын хордлого (Тетрахлорт нүүрстөрөгч, хлороформ, трихлорэтилен, тетрахлорэтилен, дихлорометан, хлорфторт нүүрстөрөгч, бусад ханасан нүүрс устөрөгчийн галогенууд, бусад үнэрт нүүрс устөрөгчийн галоген)	<p>а/Хөнгөн үе (Мэдрэл, хоол боловсруулах эрхтэн, зүрх судас, цусны тогтолцооны өөрчлөлтүүд, биологийн шингэнд хорт бодисууд илрэх)</p> <p>б/Дунд үе (Дээрх шинжүүд дээр нэмэгдээд олон эрхтний хавсарсан архаг өөрчлөлтүүд илэрсэн)</p> <p>в/Дунд үе (Арьсны архаг үрэвсэл, тууралт, цусны системийн өөрчлөлтүүд, анеми, зүрх судас, ходоод, гэдэс, цуллаг эрхтнүүдийн үйл ажиллагааны архаг дутмагшил, мэдрэл-сэтгэцийн хямрал, полиневропати)</p> <p>г/Хүнд үе (Элэг, бөөр, зүрх, судасны олон эрхтэн хавсарсан архаг дутагдал, цусны эсүүдийн гүнзгий өөрчлөлт, мэдрэл-сэтгэцийн хямрал, хүнд хэлбэрийн арьсны эмгэгүүд, хордлогын шалтгаант энцефалопати, ком, бодисын солилцооны түгээмэл хямрал)</p>	Т 53	40	1 жил
2.3			Т 53	41-55	1 жил
			Т 53	56-69	1 жил
			Т 53	70-85	2 жил

1119277787

Цочроогч, боогдуулагч бодисын /хий, уур/ хордлого					
2.4	Хий ба ууршилттай цочроогч, боогдуулагч бодисуудын хордлого (азотын исэл, хүхрийн давхар исэл, формальдегид, аммиак нулимс асаруулагч хий, хлор, фтор, фторт устөрөгч, хүхэрт устөрөгч, нүүрстөрөгчийн давхар исэл, бусад хий, утаа, уур)	а/Хөнгөн үе (Амьсгалын дээд зам, арьс, салстын цочролын шинжүүд, хуурай ханиах, хоолой сөөх, хамар залгиур хуурайших, хорсох, биологийн шингэнд хорт бодисууд илрэх)	T 59	40	1 жил
		б/Дунд үе (Риноларинго-фарингит, трахеобронхит, зүрх судасны архаг өвчнүүд, арьсны загатнаа, ходоод гэдэсний үрэвсэл)	T 59	41-55	1 жил
		в/Дунд үе (Хордлогын шалтгаант бронхит, багтраа, пневмосклероз, амьсгалын дутагдал, цусны системийн өөрчлөлтүүд, мэдрэлийн хэсэгчилсэн голомтот шинжүүд, элэг, бөөрний архаг үрэвсэл)	T 59	56-69	1 жил
		г/Хүнд үе (Хордлогын шалтгаант уушги тэлэгдэлт, уушгины хаван, хордлогын шалтгаант энцефалопати, олон эрхтний архаг хавсарсан дутмагшил, бодисын солилцооны түгээмэл хямрал, уушгины хаван, бодисын солилцооны хүчилшилт)	T 59	70-85	2 жил
Пестицидийн хордлого					
2.5	Пестицидийн хордлого (Органик фосфат ба карбамат агуулсан шавьж устгагчууд, гербицид, фунгицид, родентицид, бусад пестицидүүд)	а/Хөнгөн үе (Хоол боловсруулах эрхтэн, зүрх судас, цусны элементүүдийн өөрчлөлтүүд, биологийн шингэнд хорт бодисууд илрэх)	T 60	40	1 жил
		б/Дунд үе (Элэг, бөөрний архаг үрэвсэл арьсны загатнаа, цусны элементүүдийн өөрчлөлтүүд, биологийн шингэнд хорт бодисууд илрэх)	T 60	41-55	1 жил
		в/Дунд үе (Мэдрэл-сэтгэцийн хам шинж, элэгний хатуурал, дотоод шүүрлийн булчирхайн өөрчлөлтүүд, амьсгалын дутагдал, багтраа, полиневрит, цусны элементүүдийн өөрчлөлтүүд, биологийн шингэнд хорт бодисууд илрэх)	T 60	56-69	1 жил

Handwritten signatures and stamps in red ink, including a rectangular stamp with the number 111927787.

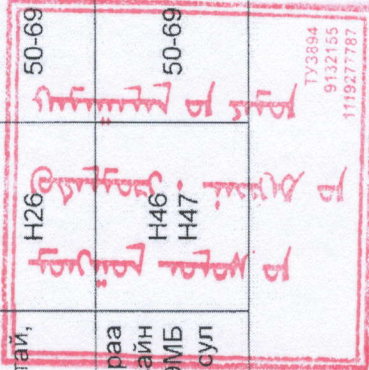
	г/Хүнд үе (Элэгний хатуурлын эцсийн шат, бөөрний дутагдал, зүрх судасны дутагдал)	Т 60	70-90	2 жил	
Органик бус бодисын хордлого					
2.6	Бусад органик бус бодисын хордлого (Хүнцэл, фосфор, марганц, тэдгээрийн нэгдлүүд, устөрөгчийн цианид, бусад органик бус нэгдлүүд)	Т 57	40	1 жил	
2.7	Угаарын хийн хордлого	Т 57	41-55	1 жил	
		Т 57	56-69	1 жил	
		Т 57	70-90	2 жил	
		Т 58	40	1 жил	

Т 58
 41-55
 ТУЗ894
 9132155
 111327781

		в/Дунд үе (Дээрх шинжүүд хүндрэх, ухаангүй болох, хожуу үеийн энцефалопатийн хөнгөн үе, цусанд карбоксигемоглобин 30-35% болох)	T 58	56-69	1 жил	
		г/Хүнд үе (Танин мэдэхүйн гүйцэтгэл буурах, хожуу үеийн энцефалопатийн дунд үе, карбоксигемоглобин 30-40% хүрнэ)	T 58	70-79	2 жил	
		д/Хүнд үе (Ухаан бүрэн алдаж комд орох, хожуу үеийн энцефалопатийн хүнд үе, мөчүүд хөхрөх, судасны цохилт 100-120 хүрэх, булчин хешиж чангарах, даралт буурах, таталт өгөх, карбоксигемоглобин 35-50% хүрнэ)	T 58	80-90	2 жил	
Органик хүчлүүд ба түүний нэгдэлүүд						
		а/Хөнгөн үе (Хоол боловсруулах эрхтний хөнгөн хямрал, элэг бөөрний архаг үрэвсэл, уушги, гуурсан хоолой, арьс салстын үрэвсэл)	T 52	40	1 жил	
		б/Дунд үе (Дээрх шинжүүд, мэдрэл сульдал, тураал, цусны тогтолцооны өөрчлөлт илрэх, биологийн материалд хорт бодисууд илрэх)	T 52	41-55	1 жил	
2.8	Органик уусгагчууд (Шатахууны нэгдлүүд, бензин, бензиний нэгдлүүд, толоул, ксилол, нафталингликол, кетон, бусад органик уусгагчууд)	в/Хүнд үе (ходоод гэдэсний түгжрэл, сорвижилтын эмгэгүүд, тураал, арьс салстын архаг хүндрэлт өвчнүүд, биологийн материалд хорт бодисууд илрэх)	T 52	56-69	1 жил	
		г/Хүнд үе (Уушгины хаван, энцефалопати, бодисын солилцооны түгээмэл хямрал, олон эрхтний дутмагшил, биологийн материалд хорт бодисууд илрэх)	T 52	70-90	2 жил	
3. Мэргэжлээс шалтгаалсан арьс харшлын өвчин						
3.1	Эм, химийн сэдэрэгч бодис, будах, тослох материал, металл, нефтийн бүтээгдэхүүнээс үүссэн харшлын гаралтай байнга дахидаг арьсны өвчнүүд		L 23	50	1 жил	

ТУ3894
 9132155
 111927787

3.2	Ажил мэргэжилтэй холбоотой нарны илч, хэт халуун, хүйтэн, цахилгаан соронзон орны нөлөөлөл, цацраг идэвхт туяатай байнга ажилласнаас үүссэн арьсны өвчнүүд	а/Полиаллергийн хэлбэрт шилжсэн, эмчилгээнд засал авахгүй, эмийн эмчилгээ тохирохгүй болсон, харшилын өвчний дахилт ойрхон өгдөг б/Дархлааны тогтолцооны илэрхий өөрчлөлт үүссэн, цусны шинжилгээнд тогтвортой өөрчлөлт орсон, арьсны харшилын байнгын сэдрэлттэй	L 24	40-50	1 жил	
3.3	Дээрх арьсны харшилт өвчнүүд архагшиж хүндрэл үүссэн		L 23, L 24	51-60	1 жил	
				61-65	1 жил	
4. Мэргэжлээс шалтгаалсан нүдний өвчин						
4.1	Мэргэжилтэй холбоотой үүссэн зовхи салстын хурц бөгөөд архаг үрэвсэл / конъюнктивит/, нулимсны дамжуулах замын эмгэг	а/Хоёр нүдний илүү сайн харж байгаа нүд нь 0.1-0.3 хараатай (ДЭМБ тодорхойлолтоор дунд зэргийн сул хараатай) б/Зохих эмчилгээ хийлгэсний дараа тохирсон шилээр хоёр нүдний илүү сайн харж байгаа нүд 0.05-0.09 хараатай (ДЭМБ тодорхойлолтоор хүнд зэргийн сул хараатай) в/Зохих эмчилгээ хийлгэсний дараа тохирсон шилээр хоёр нүдний илүү сайн харж байгаа нүд 0.05-аас доош хараатай (ДЭМБ тодорхойлолтоор сохор)	H10, H11, H04	-	-	Хөдөлмөрийн нөхцөл солих
4.2	Мэргэжилтэй холбоотой үүссэн эврэвчийн хурц бөгөөд архаг үрэвсэл, цагаа унах		H17	50-69	1 жил	
4.3	Мэргэжилтэй холбоотой үүссэн нүдний болрын эмгэг (катаракта)		H17	70-89	1 жил	
4.4	Мэргэжилтэй холбоотой үүссэн харааны мэдрэлийн үрэвсэл		H17	90-100	Хугацаагүй	
			H26	50-69	1 жил	
			H46 H47	50-69	2 жил	

	<p>бөгөөд хатингаршил</p>	<p>в/Зохих эмчилгээ хийлгэсний дараа тохирсон шилээр хоёр нүдний илүү сайн харж байгаа нүд 0.05-0.09 хараатай (ДЭМБ тодорхойлолтоор хүнд зэргийн сул хараатай)</p> <p>в/Зохих эмчилгээ хийлгэсний дараа тохирсон шилээр хоёр нүдний илүү сайн харж байгаа нүд 0.05-аас доош хараатай (ДЭМБ тодорхойлолтоор сохор)</p> <p>в/Зохих эмчилгээ хийлгэсний дараа тохирсон шилээр хоёр нүдний илүү сайн харж байгаа нүд 0.1-0.3 хараатай /ДЭМБ тодорхойлолтоор дунд зэргийн сул хараатай/ эсвэл Харах талбай 2 нүдэнд 40 градус хүртэл нарийссан (төвийн хараа нь хэвийн байж болно)</p>	<p>Н46 Н47</p> <p>Н46 Н47</p> <p>Н40</p>	<p>70-89</p> <p>90-100</p> <p>50-69</p>	<p>2 жил</p> <p>Хугацаагүй</p> <p>2 жил</p>	
<p>4.5</p>	<p>Мэргэжилтэй холбоотой үүссэн хоёрдогч глаукома</p>	<p>в/Зохих эмчилгээ хийлгэсний дараа тохирсон шилээр хоёр нүдний илүү сайн харж байгаа нүд 0.05-0.09 хараатай /ДЭМБ тодорхойлолтоор хүнд зэргийн сул хараатай/ эсвэл Харах талбай 2 нүдэнд 20 градус хүртэл нарийссан (төвийн хараа нь хэвийн байж болно)</p> <p>в/Зохих эмчилгээ хийлгэсний дараа тохирсон шилээр хоёр нүдний илүү сайн харж байгаа нүд 0.05-аас доош хараатай (ДЭМБ тодорхойлолтоор сохор) эсвэл Харах талбай 2 нүдэнд 10 градус хүртэл нарийссан (төвийн хараа нь хэвийн байж болно)</p>	<p>Н40</p> <p>Н40</p> <p>Н40</p>	<p>70-89</p> <p>90-100</p>	<p>2 жил</p> <p>Хугацаагүй</p>	
<p>4.6</p>	<p>Мэргэжилтэй холбоотой үүссэн торовчийн эмгэг / миопия ба бусад /</p>	<p>в/Зохих эмчилгээ хийлгэсний дараа тохирсон шилээр хоёр нүдний илүү сайн харж байгаа нүд 0.1-0.3 хараатай (ДЭМБ тодорхойлолтоор дунд зэргийн сул хараатай) эсвэл Харах талбай 2 нүдэнд 40 градус хүртэл</p>	<p>Н40 Н45 Н52</p>	<p>90-100</p> <p>50-69</p>	<p>Хугацаагүй</p> <p>2 жил</p>	

Handwritten signatures and stamps in red ink.

Handwritten text in Mongolian: "Д. Дорноговь", "Н. Дорноговь", "Р. Дорноговь", "Хүснэгт 2" (Table 2).

Red rectangular stamp containing the following information:

- У3894
- 9132155
- 1119277737

	нарийссан (төвийн хараа нь хэвийн байсан)					
	б/Зохих эмчилгээ хийлгэсний дараа тохирсон шилээр хоёр нүдний илүү сайн харж байгаа нүд 0.05-0.09 хараатай (ДЭМБ тодорхойлолтоор хүнд зэргийн сул хараатай) эсвэл Харах талбай 2 нүдэнд 20 градус хүртэл нарийссан (төвийн хараа нь хэвийн байсан)	H35 H52	70-89	2 жил		
	в/Зохих эмчилгээ хийлгэсний дараа тохирсон шилээр хоёр нүдний илүү сайн харж байгаа нүд 0.05-аас доош хараатай (ДЭМБ тодорхойлолтоор сохор) эсвэл Харах талбай 2 нүдэнд 10 градус хүртэл нарийссан (төвийн хараа нь хэвийн байсан)	H35 H52	90-100	Хугацаагүй		
4.7	Төрөлхийн өнгөт харааны гажигтай, хэвийн өнгөт хараа шаардагдах бүх төрлийн мэргэжил (бүх төрлийн жолооч, нисгэгч, лаборант, зураач болон бусад). Тохирсон шилээр нэг нүд 0.6-аас багагүй, нөгөө нүд 0.2-оос багагүй ба мохос хараатай.	H53.5 H53.0	-	-		Хөдөлмөрийн нөхцөл солих
5. Мэргэжлээс шалтгаалсан мэдрэлийн өвчнүүд						
	а/л үе (Дээд мөчний полиневропати, мэдрэхүй, вегетатив өөрчлөлт, дээд мөчний хялгасан судасны тонусын алдагдал, ачаалалтай ажиллах буюу даарсан үед гар цайрах, шөнийн өвдөлт илрэх, хүйтний сорил)	T 75	40	1 жил		

Т 75

ТУ3894
 9132155
 111927787

5.1	Хэсгийн, ерөнхий, хавсарсан доргион	<p>б/II үе (дээд мөчинд өвдөлт мэдрэхүйн шинж байнга илрэх, дунд мэдрэлийн дарагдлын шинж, мэдрэхүйн алдагдал тод илэрч, вегетодистони, астени, "Паля" шинж, гарын дулаан буурч, жижиг үеийн хэлбэр алдагдах, булчингийн хатингаршил, нурууны нугаламуудын остеоартроз, спондиллопати үүсэх)</p> <p>в/III үе (судасны агшилт байнгын дахилттай болж, мэдрэхүйн тэжээлийн өөрчлөлт гүнзгий илрэх, мэдрэлийн ёзоор цочрол, дарагдлын хам шинж, Рейно шинж илрэх, гипоталамусын хямрал, ангиодистони хямрал тархи болон зүрхний титэм судсанд илрэх, хүнд үед дисциркуляторный энцефалопатийн хам шинж, бэлгийн үйл ажиллагаа сулрах, доргионы мэдрэхүй буурах)</p> <p>а/Хөнгөн үе (Вегетатив мэдрэлийн хямрал ихтэй астени, нойргүйдэл, захын мөчний салгалалт, хэт цочромтгой, зүрх судасны тогтолцооны хямрал)</p>	T 75	41-69	1 жил	
5.2	Цахилгаан соронзон талбай, лазер, радио долгионы нөлөөллөөс үүсэх өвчин	<p>б/Дунд үе (Мэдрэлийн системийн голомтот шинжүүд, зүрх судасны дутагдлын хам шинж, энцефалопати, ой санамж эрс муудах, нүдний болор цайх, арьсны уян хатан чанар алдагдах, дерматит үүсэх, хумс хугарамтгай болох)</p> <p>в/Хүнд үе (Хүнд хэлбэрийн астени, вазопати, диэнцефалийн хямрал, сэтгэл хөдлөл буурч, уналт, бамбай булчирхайн хямралууд илэрсэн, гипохромный анеми)</p> <p>а/Тогтмол биш өвдөх, үе үе хөдөлгөөн хязгаарлагдах, бадайрах, вегетатив өөрчлөлт илрэх</p>	W 85	46-69	1 жил	Хөдөлмөрийн нөхцөл солих
5.3	Нурууны спондиллопати (остеохондроз,		W 85	70-80	1 жил	

ТУЗ894
 9132155
 111927787

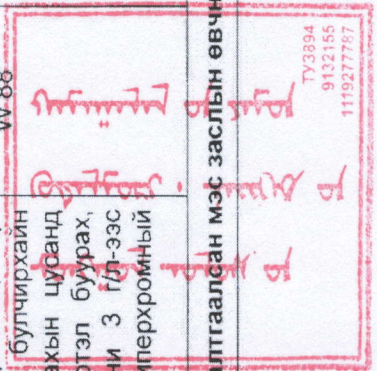
спондилёз ивэрхийн шалтгаант компрессионно- ишемический синдром хүзүү, сээр, бүсэлхий, ууцны хэсгийн радикуллопати) дээд, доод мөчний мэдрэлийн язгуурын өвдөлт, дарагдлын хам шинж	б/Өвдөлтийн шинж жилд 2-3 удаа дахилттай, булчингийн чангарал, өвдөлт болон вегетатив өөрчлөлтүүд байнга илрэх в/Язгуур мэдрүүлийн дарагдлын шинжтэй, булчингийн зангирал, нурууны муруйлттай, өвдөлт, рефлекс, мэдрэхүйн хүрээний түвшингийн өөрчлөлттэй г/Мэс заслын эмчилгээний дараах язгуур мэдрэлийн гаралтай саатай, бага аарцгийн эрхтний хүнд зэргийн үйл ажиллагааны алдагдалтай, мэс засал хийх боломжгүй олон нуруу нугалмыг хамарсан эмгэг	G 54	40-55	1 жил	
6. Мэргэжлээс шалтгаалсан чих хамар хоолойн өвчнүүд					
6.1	Шуугианы гаралтай сонсгол бууралт	H83.3	-	-	Хөдөлмөрийн нөхцөл солих
6.2	Дууны эрхтэний эмгэг	H83.3	45-69	1 жил	
	в. IV үе	H83.3	70-80	2 жил	
	а/Дууны хөвчийн үйл ажиллагааны алдагдалтай	J38 J38.0	-	-	Хөдөлмөрийн нөхцөл солих
	б/Дууны хөвчийн хэсэгчилсэн саатай	J38 J38.0	45-59	1 жил	
	в/Дууны хөвчийн хоёр талын саатай	J38 J38.0	60-69	1 жил	
	г/Дууны хөвчийн хавдар	J38 J38.0	70-90	2 жил	
	а/Хамар, залгиур, төвөнхийн архаг хатингаршсан үрэвсэл	J31 J34.8	-	-	Хөдөлмөрийн нөхцөл солих
	б/Хамрын таславчинд цооролт үүссэн	J31 J34.8	45-69	1 жил	
6.3	Мэргэжлээс шалтгаалсан амьсгалын дээд замын өвчлөл	J31 J34.8	70-90	2 жил	

ТУ3894
 9132155
 111927787

7. Мэргэжлээс шалтгаалсан туяаны өвчин

	<p>а/ I үе (Астеновегетатив хам шинжүүд диспепси, ходоодны шүүрэл багасах, эрэгтэй хүнд импотенци, эмэгтэй хүнд эндгөвчний үйл ажиллагаа хямрах, захын цусанд лейкопени 3.0*109/л хүртэл буурах, тромбоцитопени, нейтрофил эс хордлогын мөхлөгтэй, цусархаг хам шинж бага зэрэг илрэх)</p>	W 88	40	1 жил
<p>Радио идэвхт бодис болон Рентген туяанаас үүссэн туяаны өвчин</p>	<p>б/II үе (Судасны дистони, астеновегетатив хам шинжүүд үс унах, хумсны өөрчлөлт, дизцефалийн криз өгөх, богино хугацаанд ухаан алдах, бүх биеийн гипергидроз, пароксизмал тахикарди, бие чичрэх, цус шүүрэмтгий болох, цусархаг хам шинжүүд, ходоод гэдэсний шүүрэл буурах, хордлогын гепатит, захын цусанд лейкопени 2.5*109/л хүртэл буурах, нейтропени, лимфоцитопени 3 г/л хүртэл буурах, тромбоцитопени, нейтрофил эс хордлогын мөхлөгтэй, цусны чөмөгний шинжилгээнд бүх эгнээний гипоплази илэрсэн)</p>	W 88	41-69	1 жил
<p>7.1</p>	<p>в/III үе (Цус төлжилт дарангуйлагдсан, мэдрэлийн тогтолцооны хүнд зэргийн өөрчлөлт их, байнгын нойргүйдэл, толгой эргэх, дотор муухайрах, ой тогтоолт буурах, цусархаг хам шинжүүд, салстад шархлаат некрозын өөрчлөлт, үс халцрах, дотоод шүүрлийн булчирхайн үйл ажиллагаа хямрах, захын цусанд лейкопени 1.0*109 г/л хүртэл буурах, нейтропени, лимфоцитопени 3 г/л-ээс буурах, тромбоцитопени, гиперхромный цус багадаат, селсис)</p>	W 88	70-80	2 жил

8. Мэргэжлээс шалтгаалсан мэс заслын өвчнүүд

	в/II үе: Томоохон судсууд нилэнхүйдээ нарийсах, бөглөрөх, хурууны үзүүр үхжиж эхлэх	I 74	56-69	1 жил	
	г/III үе: I, II үеийн өөрчлөлтүүд гүнзгийрч, гар болон хөлийн хуруу, шилбээр тайралт хийсэн	I 74	70-85	2 жил	
8.4	Дээд мөчний бичил гэмтэл, давтагдсан ачааллаас үүссэн өвчний /үений хүүдийн үрэвсэл, дал мөрний үений холбоосын өвчин, дээд мөчний мэдүүлгийн саа шөрмөсний ба уутанцрын үрэвсэл	M 67	-	-	Хөдөлмөрийн нөхцөл солих
	б/Мөр, бугалга, гарын хатингарт саа, сарвууны саажил, хатингирал, мэдрэхүйн өөрчлөлттэй	M 67	40-55	1 жил	
	в/дээрх өөрчлөлтүүд гүнзгийрч хөдөлгөөн бүрэн хязгаарлагдах, эмгэг хугарал	M 67	56-69	1 жил	
8.5	а/Хөлийн шилбэ, тавхай хурууны өвчнүүд булчин, шөрмөсний чангарал, суналт	M 76	-	-	Хөдөлмөрийн нөхцөл солих
	б/Хөлийн шилбэ, тавхай хурууны өвчнүүд булчин, шөрмөсний чангарал, суналт, яс ургалт	M 76	40-55	1 жил	
	в/Дээрх өөрчлөлтөөс гадна хөдөлгөөний үйл ажиллагааны алдагдал III зэрэг	M 76	56-69	1 жил	
	г/Хөлийн тавхай, хуруу тайрагдах, ясны үхжил болох /остеонекроз/, эмгэг хугарал	M 76	70-80	2 жил	

9. Мэргэжлээс шалтгаалсан хавдар

9.1	Хавдарын онош батлагдсан, хүндрэл өгөөгүй	Тухайн эрхтний хавдарын ICD кодоор ангилна	50-69	1 жил	
9.2	Клиник, рентген, цитологи, биопси, дуран болон бусад шинжилгээнүүдээр онош нь батлагдсан I, II үеийн хавдарууд хагалгааны дараах үе, хими, туяа эмчилгээний дараах үе		70-79	1 жил	
9.3	Хол, ойрын эрхтэндээ үсэрхийлж, III үедээ орсон хорт хавдарууд, хагалгааны дараах үе		80-89	1 жил	

ТУ3894
 9132155
 111927787

9.4	Хорт хавдарын, IV үе, хавдрын улмаас уушги, ходоод, элэг, бөөр, шулуун гэдэс зэрэг эрхтэн тайрсан ба хагалгааны дараах туяа болон химийн эмчилгээтэй, дахилттай		90-100	1 жил	
9.5	Хавдрыг эмчилсний дараа, хагалгааны дараа дахилт, үсэрхийлэл өгөөгүй		50-55	5 жил	

Тайлбар: "Хөдөлмөрийн нөхцөл солих, 40, 45, 50" гэсэн заалтыг эхний 6 сарын хугацаанд хөдөлмөрийн нөхцөл сольж, эмчилгээний үр дүнг тооцон тухайн даатгуулагчийн эмчилгээг цаашид үргэлжлүүлж, шаардлагатай тохиолдолд хөдөлмөрийн чадвар алдалтыг 40, 45, 50 хувиар тогтооно гэж ойлгоно.

